

”Fylket tar
ansvaret for
den regionale
nærings-
utviklingen.

Rosenkilden

NÆRINGS-
LIVS-
MAGASINET
NR. 1 - 2009
ÅRGANG 16

Tom Tvedt tar grep!

... men møter sterk motstand

Foto: Kim Laland/BITMAP

■ Side 3, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 og 18

Leieprisene holder seg

Ifølge Arild Marvik i Vågen Eiendom er Stavanger-regionen mindre rammet enn andre regioner i landet. – Utleiesituasjonen i Stavanger-regionen har vært meget god i 2008, og det var først mot slutten av året at vi kunne se en endring, sier Marvik.

■ Side 22, 23 og 24

Forum går for Expo

Christian Rugland og Cornelius Middelthon i Stavanger Forum er begge begeistret for tanken på et mulig Expo i Stavanger, og mener regionen raskt bør samle seg om et forprosjekt for å saumfare mulighetene. – Vi vil ha mye å bidra med innen temaer som mat, havbruk, energi og kultur, sier de.

■ Side 20 og 21

Tar ansvar i Zambia

Nærmere 30 bedrifter i Rogaland droppet julegavene til de ansatte for å finansiere et hus i den nye SOS Barnebyen i Livingstone, Zambia. Det nye huset gir 10-12 foreldreløse barn en trygg og sikker oppvekst helt til de er i stand til å klare seg selv.

■ Side 34, 35 og 36

	31	Mange av gründerne i Stavanger opererer i det teknologiske segmentet til glede for oljevirksomhet og annen industri. Men nå er en regional gründer også i ferd med å sette preg på det internasjonale motebildet. Det hele skjer fra Løkkeveien i Stavanger. Leila Hafzi (32) har fått en rekke priser og utmerkelser for sin skapertrang.	40	Trygve Jacobsen, Tødaen blant barndomsvenner, er hillevågsgutten som startet med to tomme hender og ingenting i lommene. Evne til å kommunisere og gjøre langsiktige investeringer har gitt stor avkastning innen avfallshåndtering og næringseiendom. Men pengene er ikke drivkraften, hevder han. Mannen lever et nøkternt liv og har fokus på å ha det kjekt.
28	Ranso AS er en bedrift som bruker ledige og flittige hender til å drive ordinær næringsvirksomhet. I januar ble selskapet kåret til "Årets bedrift i Randaberg 2008" av en enstemmig jury. Formålet til Ranso er å skape gode og varige arbeidsplasser tilpasset yrkeshemmede ved å produsere varer og tjenester for det ordinære markedet.	38	Ifølge kulturhussjef Anders Netland skjedde mye av det beste i Stavanger2008 i Sandnes og i Sandnes kulturhus. Det er ikke tale om selvsjukt. - Mary Miller er en av kildene! Men vi som jobber her har det for travelt til å nyte utsikten fra pallen, sier Netland til Rosenkilden. Og selv med kåring av Riksteatret som årets arrangør for 2008, er Netland nøktern. De fikk nemlig prisen også i 2007.	

Rosenkilden følger redaktørplakaten. Ansvarlig redaktør: Jostein Soland. Redaktør: Harald Minge. I redaksjonen: Erik Lindboe, Egil Rugland, Frode Berge, Trude Refvem Hembre, Cathrine Gjertsen og Elianne Strøm. Utgivelse/produksjon/layout: Næringsforeningen i Stavanger-regionen. Telefon: 51 51 08 80. Telefaks: 51 51 08 81. E-post: post@stavanger-chamber.no. www.stavanger-chamber.no. Opplag: 14.000. Trykk: Kai Hansen Trykkeri AS. Fotografer: Haagen Tangen Eriksen, Kim Laland og Philip Ternes /BITMAP. Førstesiden: Foto: Kim Laland/BITMAP, UpSource. Årgang: 16. Redaksjonen avsluttet: 16. januar 2009.

INNHold

LEDER	SIDE 3	ROGALANDSBEDRIFTER	
KILDEN	SIDE 4-5	TAR ANSVAR I ZAMBIA	SIDE 34-36
FORVALTNINGSREFORMEN:		STOR AKSEPT FOR BEDRIFTER SOM	
HVEM SKAL STYRE		SPONSER HUMANITÆRT ARBEID	SIDE 37
NÆRINGSUTVIKLINGEN?	SIDE 7-18	SANDNES KULTURHUS SIKTER HØYT	SIDE 38-39
STOR INTERESSE FOR		PROFILER: TRYGVE JACOBSEN	SIDE 40-42
AKSJEÅRET 2009	SIDE 19	KONGERIKET PÅ SOMA	SIDE 44-45
STAVANGER FORUM TENNER		JEVN VEKST OG STADIG FLERE	
PÅ EXPO-IDÉ	SIDE 20-21	MELKEPRODUKTER FRA Q-MEIERIENE	SIDE 46-48
USIKKERT EIENDOMSMARKED	SIDE 22-24	NYTT FRA BRUSSEL	SIDE 49
UTENLANDSSTUDENTER VIL		INNSIKT OG UTSYN	SIDE 50
TIL INTERNASJONALE STAVANGER	SIDE 26-27	KOMMUNIKATØREN	SIDE 51
MED FOKUS PÅ DET POSITIVE		MØTER I NÆRINGSFORENINGEN	SIDE 52
HOS MEDARBEIDERNE	SIDE 28-29	STYRELEDEREN	SIDE 53
MOTEGRÜNDEREN	SIDE 31-33	NYTT OM NAVN	SIDE 54-55

Fylket som næringsutvikler

Regjeringens varslede regionreform endte med et mageplask. Vi kan like det eller ei, men nå må denne regionen gå helhjertet inn for den nest beste løsningen.

I 2006 la daværende kommunal- og regionalminister Åslaug Haga fram regionalmeldingen. Planen var opprinnelig å sette i gang en reform som skulle redusere dagens 19 fylker til mellom seks og åtte store regioner. Men i fjor gjorde Hagas etterfølger – vår egen Magnhild Meltveit Kleppa – det klart at regjeringen likevel ikke ville tvinge gjennom en regionreform. Dermed ble muligheten for en sterk vestlandsregion effektivt torpedert.

TOM TVEDTS NYE ROLLE

Hva nå? I dette nummeret av Rosenkilden kan du lese at fylkeskommunen skal få større innflytelse på flere viktige områder, spesielt når det gjelder næringsutvikling. Gjennom eierskap i Innovasjon Norge og råderett over regionale forskningsfond, forvalter man nye ressurser og betydelige virkemidler. Dette trer i kraft allerede i 2010.

Siden Solamøtet i begynnelsen av januar har fylkesordfører Tom Tvedt vært høyt på banen, og gjort det helt klart at han ønsker å ta denne oppgaven på alvor. Nå vil han at fylkeskommunen skal ta det overordnede ansvaret for det arbeidet som til nå har ligget i den enkelte kommune eller i regionale foretak som Stavanger-regionen Næringsutvikling(SrN) og Haugaland Vekst. Han vil ha en felles strategiplan for hele fylket, etablere et næringsråd bestående av partene i næringslivet og de viktigste interesseorganisasjonene, og sørge for et apparat som gjør det enklere for næringslivet å komme i direkte kontakt med de rette miljøene og hjelpeapparatet.

STERK, KLAR OG TYDELIG

Selv om det i tiden framover skal foregå en dialog mellom fylkeskommunen og kommunene for å finne fram til den rette organiseringen, har Tvedt vært usedvanlig sterk, klar og tydelig. Han fastholder at fylkeskommunen skal være i førersetet når det gjelder den regionale næringsutviklingen, og det har provosert sterke krefter som ordførerne Leif Johan Sevland og Petter Steen. I denne utgaven at Rosenkilden går det tydelig fram at en del av de sentrale aktørene er på kollisjonskurs i dette spørsmålet. De fremste argumentene mot en ny organisering er at de tre regionene Haugesund, Stavanger og Dalane er så forskjellige at de ikke kan samles under en strategi, og at de kommunale foretakene i disse tre regionene allerede fungerer tilfredsstillende.

Det verste som kan skje nå, er at vi får en maktkamp mellom en del av de sentrale kommunene og fylkeskommunen. Det vil være komplett ødeleggende for regionen. Spørsmålet alle må stille seg er: Hva er viktigst for næringslivet og verdiskapningen?

Samtidig må alle erkjenne at regjeringen har gitt fylkeskommunen et nytt mandat og en ny rolle. Det er et faktum flere enn Tom Tvedt bør forholde seg til.

EN NY ORGANISERING

Det er altfor tidlig å si hvordan dette for fremtiden bør organiseres. Kommunene får i Tvedts modell mulighet til å forholde seg til fylkeskommunen direkte, gjennom et kommunalt foretak (eks. SrN) som de betaler for å delta i, eller begge deler. Slik sikres den lokale forankringen gjennom at kommunene eller regionene lager sine delplaner av fylkets overordnede strategiplan.

Det er i dag etablert fire sterke regioner(inkludert Ryfylke) i fylket når det gjelder næringsutvikling, og det er en struktur det kan og bør bygges videre på. At fylkeskommunen har en overordnet rolle sammen med et næringsråd, og rett og slett styrer næringsutviklingen gjennom det eksisterende apparatet som i dag er Haugaland Vekst, Stavanger-regionen Næringsutvikling og Dalanerådet, er en nærliggende tanke. Fylkeskommunen må i så fall overta disse foretakene, og innlemme alle kommunene i dem. Deltakelse bør ikke være frivillig, men til gjengjeld gratis. Her trer jo det nye fylkeskommunale virkemiddelapparatet inn. På denne måten sikrer man lokal forankring og kort avstand mellom næringslivet og tilretteleggerne, samtidig som den helhetlige strategien blir ivaretatt. Samlet blir man også i stand til å opptre i fellesskap med andre fylker på Vestlandet.

NÆRINGSLIVET MÅ MED

Tom Tvedt ser som nevnt for seg et næringsråd som ligger inn under fylkeskommunen, og som vil ha operative oppgaver – blant annet når det gjelder strategiarbeidet. Vi merker oss at Tvedt vil ha med næringslivets sentrale organisasjoner rundt bordet. Både LO, NHO og næringsforeningene skal være representert, og det mener vi er et uttrykk for at nettopp næringslivet selv skal ha en helt annen direkte representasjon i det videre arbeidet. Det blir av Tvedts motstandere påpekt at lokal forankring er viktigst, men forankring i næringslivet er ikke mindre betydningsfullt. Gjennom sine organisasjoner vil de fremste aktørene i næringslivet få formidlet sine nåværende og framtidige behov, og være lett tilgjengelige temperaturmålere når det skal jobbes med strategi.

Rogaland er i dag best i landet når det gjelder næringsutvikling. Bare gjennom rett organisering og utstrakt samarbeid kan den posisjonen forsvares.

Forfattere og finanskrise

- Det ruller en strøm av gull mellom landene. Hvor verdenshandelen flytter de store verdier, flyter den i et bredt, mektig leie, og til alle kanter i talløse forgreninger går de gylne småstrømmer ut til de fjerneste avkroker av verden.

Men oppå strømmen i rastløs uro hvirvler seg vekslenes blåhvite skum.

Det syder og rasler og sprer seg stripevis utover den hele jord; øker av sin egen fart, deler seg i nye striper og løper frem og tilbake i ustanselig jag.

Men synker den store gullstrøm der ute, så iler de små gylne årer tilbake til verdens avkroker. Som om selve jorden hadde suget sitt gull til seg igjen - således forsvinner det, - først i de fjerneste små kanaler, siden nærmere og nærmere, inntil selve den store åre skrumper inn og liksom stivner til is.

GLOKALISERING

Med denne skildringen av Stavangers finanskrise i 1880-årene begynner Alexander L. Kielland kapittel 10 i sin roman "Fortuna". Og Kielland fortsetter:

- Men nettopp når en sådan istid nærmere seg, blir vekslenes hvirvel villere og villere. Den skummer og øker, stiger og stiger som en flom, når opp til hus, som før stod høyt på det tørre, presser en smal, langaktig strimmel papir innunder døren, en til - en til, bestandig flere og flere, inntil døren gir etter, og de løse vanne skyller henover hus og haver, marker og eiendommer, ødelegger stort og smått, sønderriver, splitter og sprer for alle vinder menneskers flid og menneskers kjærlighet, og bakefter er ikke annet levnet enn anger og skam, ydmykelse og selvbebreidelse, forbannelser og tårer.

- Ikke engang banksjef Christensen ante at en verdenskrise var forhånden; men hans usvikelige nese begynte å være at den ekte uforfalskede gull-lukt ble svakere og svakere på visse punkter.

Kielland stedfester ikke handlingen i "Fortuna" - men parallellene til Stavanger er umiskjennelige. Ikke minst byens konkursskred tidlig på 1880-tallet. For her var det først og fremst endringer i lokale forhold som falt sammen med globale. Silden forsvant, og verdenshandelen ble lagt om fra seil til damp. Som om det ikke var nok, går byens storsatsning på den nye tid, fabrikkene Fortuna, konkurs. Markedet svikter - byens meningsbærende personer har prøvd å holde liv i et dødsbo gjennom utstedelse av vekslersom derfor virvler villere og villere når de mister sin verdi. Katastrofen er uunngåelig.

GAMMELT NYTT

"Fortuna" kunne like gjerne vært skrevet i dag som da Kielland skrev den i 1884. Den handler om globalisering - om globale krefter som styrer våre lokale liv - lenge før begrepet global var tatt i allmenn bruk. For ikke å snakke om koblingen med lokal. Men erfaringene er de samme, selv om ordet er nytt.

Parallellen til høstens børsbobler og verdiløse verdipapirer er en gammel historie i ny innpakning. Vekslersom byttet ut med "subprime". Bare med en vesentlig forskjell i våre forutsetninger: I dag er Stavanger og Norge steinrike. I 1880-årene var det Stavanger som "gikk konk". Herfra kom de verdiløse vekslene.

I 2009 advares det mot at USA kan gå konkurs. Derfra kom børsboblene som "subprime-pakker".

Nå spås det at USA kan "gå konkurs". Landets myndigheter besvarer egen gjeldssituasjon med å trykke penger. Dermed vil verdien av dollaren falle og til sist bli verdiløs.

Kjernen i denne tankerekken ble presentert av den sveitsiske økonomen Marc Faber på Skagenfondenes nyttårskonferanse i Oslo nå i år. Der "aksjegeniet" Øystein Stray Spetsten karakteriserte aksjemarkedet som et stort pyramidespill. Når kapitalstrømmen stopper opp, brister boblen og kursene kollapser - et synspunkt som har vært målbåret av den ungarske økonomen George Soros i en årrekke. Derfor sier Soros nei til de frie markedskreftene.

I NY FORM

Fra "Fortuna" går linjene til dagens unge Stavanger-forfattere. For eksempel Arild Rein og Sigmund Jensen. Begge varslet børskrakket før det kom. Som en logisk konsekvens av vår tids levemåte. Vi forbruker oss i hjel - forelsket som vi er i vårt eget selvbilde.

Vi snakker om samfunn som er kommet i ubalanse - der menneskene finner sine ulike utganger: Kiellands frittenkende jurist og industrileder Abraham Løvdaal i "Fortuna" ender opp i kirken; Arild Reins avskjedigete politimann Jonny Roxmann i "Kaninbyen" som en desillusjonert og kynisk stavangermann - som forelsker seg i en prostituert for så selv å bli rundlurt; mens Sigmund Jensens karriereøkonom Jan Johansen fra Randaberg finner ny mening i livet som gjeter og sauebonde Grønnevik inne i Økstrafjorden. Etter å ha levd et liv som forretningsmann i turbofart verden rundt. Med mål og kunne speile egen suksess.

Historien gir oss langt på vei en innsikt i den menneskelige væremåten. Litteraturen gir oss innsikt i den menneskelige tenkemåten. Det er denne som styrer våre handlinger. Det er her vi møter tankene omkring livets mål og mening. Når økonomien oppleves som meningsløs, kan kanskje litteraturen nettopp oppleves meningsfull. Fordi forfatterne deler sine tanker om verdens viderverdigheter - som katalysatorer for sine samfunn, mens de lever sine liv. Som et bidrag til vår felles, og derfor egen selvforståelse.

Johin Sand

På plass i barnebiblioteket på Sølvberget.

På plass i ENI Norge's nye lokaler.

På plass i «nye» SR-bank , Sandnes.

Magnar Eikeland er i dag distriktets ledende leverandør
av kontormøbler og interiørløsninger.
Ta gjerne kontakt med oss for mer informasjon.

Oalsgt. 1-2, Postboks 424, 4304 Sandnes. Telefon 47 51 67 00. Telefaks 51 62 52 22
E-post: postme@magnar-eikeland.no www.magnar-eikeland.no

Magnar Eikeland
Vi skaper arbeidsglede

Forvaltningsreformen: Hvem skal styre næringsutviklingen?

Hvem skal sitte rundt Toms bord?

Debatten om hvem som skal styre næringsutviklingen i Rogaland seiler opp for fullt. Ifølge den nye forvaltningsreformen skal fylkeskommunen fra 2010 ta et langt større ansvar på dette området. Derfor har Stortinget bestemt at fylkene fra neste år vil disponere helt andre ressurser. Gjennom 49 prosent eierskap i Innovasjon Norge og gjennom regionale forskningsfond snakker vi om betydelige virkemidler.

Dette er en av de viktigste næringspolitiske sakene i fylket på lang tid, og derfor ønsker

Næringsforeningen å bidra til at saken blir debattert og at synspunkter kommer fram. Hva blir den framtidige strukturen? Skal all næringsutvikling i Rogaland styres gjennom fylkeskommunen, bør vi beholde dagens struktur med regionale foretak som Stavanger-regionen Næringsutvikling, eller lander vi på en kombinasjon?

På de neste sidene kan du lese hva en del av de mest sentrale aktørene mener. Spørsmålet er: Hvem skal sitte rundt Tom Tvedts bord?

Tom skal ta styringen ov

- Næringslivet i Rogaland fortjener ikke makt-kamp, men resultater, sier fylkesordfører Tom Tvedt. Regjeringen har bestemt at fra 2010 skal fylkeskommunene være i førersetet når det gjelder regional næringsutvikling, men før den tid skal mange utfordringer ryddes av veien.

Tekst: Harald Minge
Foto: Kim Laland/BITMAP

Selv om forvaltningsreformen av mange blir sett på som et lite vindpust i forhold til utgangspunktet – nemlig en helt ny regioninndeling i Norge – er det ingen tvil om at stortingsvedtaket vil føre til store endringer når det gjelder organiseringen av næringsutviklingen i Rogaland. Fra 1. januar

2010 vil fylkeskommunen blant annet overta 49 prosent av eierskapet i Innovasjon Norge, få ansvar for riksveier og 5-7 regionale forskningsfond. Nå er fylkesordfører Tom Tvedt innstilt på å ta oppgaven alvorlig.

FLERE VIRKEMIDLER

- Vi har fått flere virkemidler og beskjed om å ta det overordnede ansvaret for den regionale næringsutviklingen. Det er en utfordring fylkeskommunen har tenkt å møte på en offensiv måte. Vi må være best på dette, det er det eneste som teller, sier han.

Og for kort tid siden slo Telemark-forskning nok en gang fast at Stavanger-regionen er best i landet på næringsutvikling, mens Haugalandet kommer på femte plass. Blant landets beste kommuner kommer Stavanger på annen plass, Sandnes på tredje og Sola kommune på sjette.

Regionale samarbeidsprosjekter som

Haugaland Vekst og Stavanger-regionen Næringsutvikling har vært blant drivkreftene. - Dette må være et godt utgangspunkt for den regionale næringsutviklingen i hele fylket. Regionene har jobbet etter egne strategier og handlingsplaner, men nå blir perspektivet hele fylket.

- Trenger vi fire strategiske næringsplaner i fylket? Neppe, det er nok med en. Jeg nekter å tro at dagens organisering er optimal. Spørsmålet er hvordan vi nå skal strukturere dette, men poenget er å

samle alt under samme paraply, sier Tvedt, og nevner følgende utfordring:

- Hvor banker en gründer på døren når han trenger hjelp? Hvor skal han eller hun gå? Til en av kommunene, fylkeskommunen eller Innovasjon Norge? Næringsforeningene, Haugaland Vekst, Dalane Næringspark eller Stavanger-regionen Næringsutvikling? Eller kanskje lpark? Poenget mitt er at vi må få til en "One stop shop" – ett kontor – som håndterer og

koordinerer dette. Det synes i dag å være for mange aktører som gjør mye av det samme arbeidet. Det er god ressursbruk å samordne dette.

I DIALOG MED ORDFØRERNE

Tom Tvedt er i disse dager i dialog med ordførerne i kommunene. Leif Johan Sevland er styreleder i Stavanger-regionen Næringsutvikling, og spørsmålet er om den nye reformen gir rom for både fylkeskommunen og en sterk regional aktør med 16 kommuner i porteføljen som SrN.

- Poenget er at vi skal levere til

næringslivet. Spørsmål som dette er ett av mange vi må diskutere nøye framover. Egentlig er jo dette opp til kommunene, og hva de finner formålstjenlig. Hva er best for dem selv, og hva er best for næringslivet i kommunene, spør Tvedt, som mener dialogen er konstruktiv.

- Mitt inntrykk er i hvert fall at hovedbudskapet vårt blir positivt mottatt.

- Frykter du at det vil utspille seg en maktkamp?

- Alle restruktureringer inneholder normalt også den slags, men næringslivet fortjener ikke at vi ender opp slik.

TROR PÅ NÆRINGSRÅD

Fylket jobber nå med å finne fram til den nye strukturen som skal håndtere og drifte næringsutviklingen. Tanken er at de viktigste aktørene skal samles i et næringsråd, som ifølge Tvedt

er næringsutviklingen

Regjeringen har bestemt at fra 2010 skal fylkeskommunene være i førersetet når det gjelder regional næringsutvikling. Det har fylkesordfører Tom Tvedt tenkt å ta bokstavig.

kan bli direkte underlagt fylkesordføringen.

- Her vil de viktigste aktørene sitte. NHO, LO, kommunene, næringsforeningene og andre organisasjoner som for eksempel Bondelaget. Det viktige er at vi får en representasjon gjennom demokratiske beslutninger. I dette nettverket sitter det masse kompetanse som disponerer store ressurser. Her må fylkets strategiske næringsplan meisles ut, og når det er gjort, setter vi inn virke-middeleapparatet. Vi rår over betydelige ressurser.

- Hvordan vil en kommune som i dag er innlemmet i Stavanger-regionen Næringsutvikling eller Haugaland Vekst forholde seg til fylkeskommunen i en slik organisering? Som enkeltaktør, eller medlem av et kommunefelleskap?

- Kommunene kan velge, men vi må

diskutere hva som er formålstjenlig! Ikke alle kommunene er med i noe fellesskap. Hå vil ut av SrN, samtidig som Karmøy er utenfor Haugaland Vekst. Du kan godt si at konserntankegangen kan brukes som et godt bilde. Fylkeskommunen utarbeider en felles strategisk næringsplan for hele fylket, samtidig som kommunene og eventuelle kommunale nærings-samarbeid utarbeider egne handlingsplaner basert på masterplanen. Vi går inn i en ny tid, og da er det viktig at rolleforståelsen er på plass og at målet er tydelig for alle. Nå skal vi skaffe de beste nasjonale og internasjonale hodene og hente hjem de beste nasjonale prosjektene, sier Tvedt.

GRENSELØST SAMARBEID

Fylkesordførers visjon er å skape et grenseløst samarbeid, ikke bare i fylket, men mellom vestlandsfylkene.

- Jeg har aldri lagt skjul på at jeg ville ha en vestlandsregion, men slik ble det ikke. Derfor må vi åpne opp, samarbeide, ellers taper vi. Mange av bedriftene har ikke bare aktivitet i Stavanger-regionen, men i hele fylket, og kanskje langs hele kysten. Det er perspektivet, sier han. Han ser liten grunn til noen omkamp om regionsspørsmålet nå.

- Jeg merker meg at noen ønsker å motarbeide og undergrave forvaltningsreformen, men det hjelper jo ingenting. Regjeringen har landet på en løsning, så er det opp til oss å gjøre det best mulig. De som griper den nye muligheten overlever. Det mest krevende blir å samle oss om en felles oppgave, men jeg tror vi får det til, avslutter Tvedt.

- Galt å bygge ned de re

Når fylkeskommunen nå får et større overordnet ansvar for næringsutviklingen, mener Leif Johan Sevland at satsingen i første rekke må skje gjennom de tre regionale aktørene på Haugalandet, i Stavanger-regionen og i Dalane. - Vi har satt til verden tre velskapte barn som fungerer utmerket, og nå må vi ikke slå de ut med vaskevannet, sier han.

Ordføreren og styrelederen i Stavanger-regionen Næringsutvikling(SrN) mener at det er flere måter å tolke forvaltningsreformen på enn det fylkesordfører Tom Tvedt har gjort.

- Jeg hørte nettopp fylkesordføreren i Sør-Trøndelag redegjøre for reformen. Han var innstilt på at fylkeskommunens verktøy for å utøve sitt nye mandat var å bygge lignende organisasjoner som Stavanger-regionen Næringsutvikling. Dette viser at det ikke bare finnes en vei ut av dette, hevder Sevland.

ET SPØRSMÅL OM MANDAT

Tom Tvedt ønsker å satse på et næringsråd som består av næringslivets organisasjoner og andre sentrale aktører innen for næringsutvikling.

- Hvilket mandat skal et slikt råd ha? Jeg kan ikke se at en ny struktur blir bedre enn den vi har. Så sent som i fjor gikk fylkeskommunen inn i SrN, og Tom Tvedt sitter i styret. Fylket må selvfølgelig spille en aktiv rolle i disse organisasjonene. Ved å ha sterk representasjon i SrN, Haugaland Vekst og Dalanerådet, kan fylkets rolle være å koordinere den samlede kraften, og bidra til enda bedre samarbeid mellom disse regionene.

- Fylkeskommunen har i dag en strategisk næringsplan, men det ville være galt å basere seg på denne planen alene og bygge ned de regionale verktøyene for næringsutvikling, sier Sevland.

Han mener det er viktig å sikre lokal legitimitet og forankring, og det er der de regionale organene for næringsutvikling blir så mye bedre, tror han.

- Haugalandet har en glimrende strategiplan, men den bærer selvfølgelig preg av at den er laget der. Det samme gjel-

der for Stavanger-regionen. Det handler om nærheten til det næringslivet vi skal stimulere. SrN er, i all beskjedenhet, et praktisk eksempel på noe som fungerer, men så har det også tatt lang tid å bygge dette opp. Vi har et fundament, som blant annet består av beste praksis fra sammenlignbare organisasjoner i inn og utland. Har vi da råd til å bygge det ned til fordel for en annen struktur? Vi må bruke det virkemiddelapparatet vi har. Vi strever nå med finanskrisen, lav oljepris og fare for økende arbeidsledighet. Vi har foretatt flere store fellesløft, for eksempel innen kultur. I en slik situasjon har vi ikke tid til en diskusjon om organisering, men må sørge for handling. De arbeidsledige er ikke så opptatt av hvem som sitter i førersetet, men at jobber skapes og at arbeidsmarkedet fungerer, sier Sevland.

HVOR SKOEN TRYKKER MEST

- Fylkeskommunen har ikke bare fått et bredere mandat når det gjelder den regionale næringsutviklingen, men også større virkemidler. Dermed er det vel naturlig at man påtar seg større oppgaver?

- Fylkeskommunen har et overordnet ansvar for næringsutvikling, og får nå flere oppgaver innen dette området. Men dette står ikke til hinder for at operasjonaliseringen av næringsutviklingen skjer på det regionale nivå, der man har klare fellesinteresser og drivkrefter som kommer av et felles arbeidsmarked og boligmarked. Når vi skal gå den neste mil, vil det fortsatt være slik at det er den som har skoen på som er den nærmeste til å kjenne hvor den trykker.

- Tom Tvedt mener at fylkets ulike aktører innenfor næringsutvikling og innovasjon må samordne seg, og at det

er behov for en opprydding, slik at det blir mer oversiktlig for de som trenger hjelp.

- Vi har i dag et velfungerende og samordnet apparat, og vi har alle som oppgave å bidra til at det blir enda bedre.

PÅ KOLLISJONSKURS

Det er ingen tvil og at Stavangers ordfører og fylkesordføreren er på kollisjonskurs i spørsmålet om den nye strukturen for næringsutvikling i fylket. Spørsmålet er om regionen ender opp med en maktkamp om hvem som skal styre.

- Vi er uenige, og vi må i dialog. Vi er ikke tjent med en konfliktsituasjon mellom kommunene og fylket. Vi har tradisjon for å ha et godt samarbeid, og nå må vi definere hverandres roller slik at vi ikke går i hverandres bed, avslutter Sevland.

gionale verktøyene

”Vi er uenige, og vi må i dialog. Vi er ikke tjent med en konfliktsituasjon mellom kommunene og fylket.

Leif Johan Sevland, ordfører og styreleder i Stavanger-regionen Næringsutvikling(SrN), mener at det er flere måter å tolke forvaltningsreformen på enn det fylkesordfører Tom Tvedt har gjort. Foto: Philip Tornes/BITMAP

**Din lokale kompetansepartner:
Revisjon. Virksomhetsutvikling.
Internkontroll. Skatt og avgift.***

PricewaterhouseCoopers, Pb 1508, 5505 Haugesund
PricewaterhouseCoopers, Pb 8017, 4068 Stavanger
www.pwc.no - 02316

*connectedthinking

PRICEWATERHOUSECOOPERS

LO Rogaland:

- Næringsliv og fylket må samarbeide tett

- Når fylkeskommunen overtar mer av den regionale næringsutviklingen er det en forutsetning at man gjør det i tett samarbeid med de sentrale aktørene i næringslivet, sier distriktssekretær i LO Rogaland, Øystein Hansen.

I et intervju i denne utgaven av Rosenkilden sier fylkesordfører Tom Tvedt at han vil samle de viktigste aktørene i næringslivet i et næringsråd. Det er først og fremst en invitt til LO, NHO og næringsforeningene i fylket. Øystein Hansen er opptatt av at apparatet rundt fylkeskommunen også består av bedriftsledere.

- Færrest mulig med indirekte kunnskap er viktig. Selv er vi opptatt av å bidra med de rette nettverkene og delta i det politiske arbeidet gjennom jevnlig kontakt med arbeidstakerne som vi representerer, men vi er også opptatt av dialogen og samarbeidet med arbeidsgiversiden. Poenget er at rådet som skal håndtere dette er praktisk arbeidende og handlingsrettet, og da må antallet aktører begrenses. Men fylkeskommunen må være ledende, og dette krever at toppolitikerne engasjerer seg sterkt, sier han.

BRA FOR DE SVAKE

LO er tilhenger av tre forvaltningsnivåer, og tror på styrking av fylkeskommunen.

- Vi ønsker at fylkeskommunen tar denne rollen. Nå blir det like vilkår for alle kommunene, og ikke lenger så lett for de sterkeste og styrke seg på de svakestes bekostning. Stortinget har vedtatt en ny ordning, og da er det viktig å fokusere på de nye mulighetene som nå melder seg. Samarbeid gir alltid resultater, og gjør vi det riktig, blir som oftest 1 pluss 1 mer enn 2, sier han.

Hansen er spent på de mulighetene det nye virkemiddelapparatet fylkeskommunen får adgang til byr på.

- Eierskapet i Innovasjon Norge vil gi

nye muligheter, og forskningsfondene kan kaste godt av seg når de brukes på tvers av fylkesgrensene som er usynlige for et grenseløst næringsliv. Reformen vil føre til en opprensning og koordinering av virkemiddelapparatet som er helt nødvendig.

- HUSK HUMANKAPITALEN!

- Nå handler det ikke bare om å forvalte mer penger, men fylkeskommunen blir også viktig når det gjelder human kapitalen. Når det gjelder spørsmålet om utdanning og kompetanse blir fylkeskommunen enda mer sentral framover. Utfordringen blir den lokale forankringen, virkemiddelapparatet må være der verdiskapningen foregår. Samtidig jobber jo næringslivet som kjent på tvers av kommunegrensene, sier Hansen, som er opptatt av samordning.

- På dette området kreves en skikkelig opprensning. Her må det jobbes med en felles strategi hvor det framgår hvor bedrifter skal henvende seg for å få hjelp. Stikkordet og prinsippet er såkalt "one stop shop", sier han.

Fylkeskommunen og kommunene går nå i dialog for å diskutere den framtidige organiseringen, og det er ingen tvil om at uenigheten er stor.

- At dette kan bli konfliktykt ligger i sakens natur – vi snakker jo om en reform, men samtidig må vi huske at

- Vi i LO ønsker fylkeskommunen i førersetet når det gjelder næringsutvikling. Nå blir det like vilkår for alle kommunene, og ikke lenger så lett for de sterkeste og styrke seg på de svakestes bekostning, sier Øystein Hansen. Foto: Philip Tørnes/BITMAP

dette må baseres på samarbeid som fungerer. Her er det ingen som skal kuppe noen, det handler om å finne fram til hvordan næringslivet skal kunne skape. Vi må basere det på samarbeid om det skal fungere, avslutter han.

Tekst: Harald Minge

NHO Rogaland:

- Nå får alle kommunene de samme mulighetene

- Forvaltningsreformen innebærer at alle kommuner i fylket får samme mulighet, under forutsetning av at de selv ønsker det og spiller en aktiv rolle, sier Hallvard Ween, regiondirektør for NHO Rogaland.

Han tror at den nye organiseringen fra 2010 har mye for seg.

- Forvaltningsreformen ble nok ikke helt slik vi hadde håpet, men nå må vi forholde oss til realitetene. En overordnet strategiplan for hele fylket vil være bra, men suksessen avhenger av kommunenes evne til selv å ta initiativ, sier Ween.

På sitt første oppdrag som NHO-direktør holdt han et foredrag i Suldal.

- Kommunen er medlem i SrN, og jeg spurte hva de ville gjøre ut av dette. Hva med å ta posisjonen som kompetansesenter for småkraftverk – innenfor satsningsområdet energi? Den er nemlig ikke opptatt. Jeg håper dette videreføres med Suldal sitt utgangspunkt.

Hå hadde kanskje ikke våget å satse så heftig på mat, hvis ikke fylkeskommunen hadde gjort matnæringen til et av to satsningsområder i sin tid. Nå har den driftige jærkommunen tatt en posisjon, sier Ween.

RAMMEVERKET

En strategisk næringsplan for hele fylket må ifølge NHO-direktøren generere handlingsplaner i kommunene eller i samarbeidsprosjektene mellom kommuner.

- Fylkesstrategien vil være rammeverket som kommunene arbeider innenfor. Kommunene utformer selv handlingsplaner og får tilgang til de økonomiske virkemidlene som fylkeskommunen vil råde over. Om de ønsker å operere som enkeltkommuner eller i samarbeid med andre, er ikke viktig. I NHO er vi opptatt av friheten til å velge. Hva som er mest fornuftig av å forholde seg direkte til fylkeskommunen eller gjennom et regionalt samarbeid som for eksempel Stavanger-regionen Næringsutvikling (SrN), må bli

opp til den enkelte kommune.

- Men bør SrN, Dalanerådet eller Haugaland Vekst framstå som i dag dersom fylkeskommunen påberoper seg å ta hånd om de samme oppgavene?

- Kanskje den nye organiseringen vil føre til at disse bruker ressursene sine litt annerledes. I SrN kan man eksempelvis frigjøre krefter til andre formål så lenge fylket tar hånd om de omforente og overordnede strategiene og planverket. Og her er mye av kjernen i den nye organiseringen. Det handler nemlig om effektivisering. Det er bortkastet ressursbruk å lage fire strategiplaner med samme mål og virkemidler innenfor et fylke.

HAR EN VEI Å GÅ

Ween ser at fylkeskommunen har en vei å gå for å oppfylle ambisjonen om å være i førersetet når det gjelder den regionale næringsutviklingen.

- Det er ikke lenge til 2010.

Fylkeskommunen må oppgradere kapasitet og kvalitet og bygge en struktur som kan håndtere endringen. Og det er helt nødvendig å spille på lag med næringslivets viktigste aktører.

- Og det er?

- De tre næringsforeningene, NHO og LO! Disse organisasjonene vil måtte diskutere en fornuftig rolledeling og bidra, om det er ønskelig, innen de ulike kompetanseområdene og med utforming av strategiene. Men fylket må selv eie prosessen og inneha vertskapsfunksjonen. Vi må ikke fjerne oss fra det "forrektiga" livet ved innføre nye fora med indirekte

NHO-direktør Hallvard Ween mener fylkeskommunen må oppgradere kapasitet og kvalitet og bygge en struktur som kan håndtere endringen. - Og det er helt nødvendig å spille på lag med næringslivets viktigste aktører, sier han.
Foto: Philip Tornes/BITMAP

representasjon. Veien må være kort fra næringslivet til beslutningstakerne.

- Tror du prosessen videre vil bli preget av maktkamp og uenighet?

- Det bør ikke skje, i hvert fall ikke når det gjelder spørsmålet om strategi. På det området er det jo stort sett enighet i alle deler av fylket, sier han. Kamp, uenighet og meningsbrytning må stå mellom de beste ideene og de beste tiltakene - under en felles strategi.

Tekst: Harald Minge

Næringsforeningene tar

Næringsforeningene i Haugesund, Eigersund og Stavanger er klare for å sitte rundt Tom Tvedts bord dersom fylkesordføreren får det som han vil og overtar styringen av den regionale næringsutviklingen i fylket. - Vi støtter lojalt opp om stortingsvedtaket og den nye forvaltningsreformen, og takker ja til Tvedts invitt om å sitte i et næringsråd sammen med NHO og LO, sier de tre lederne.

Næringsforeningene representerer næringslivet i fylkets tre største regioner. Nå varsler de tre interesseorganisasjonene at de opptre kollektivt og med slagkraft for å representere medlemmene i det som kan bli en helt ny struktur for næringsutviklingsarbeidet i Rogaland.

- Det er vi som har tettest kontakt med de miljøene hvor verdiskapningen skjer. Derfor er det naturlig at Tvedt vil ha oss med, sier Jostein Soland, Næringsforeningen i Stavanger-regionen. Sammen med Egil Severeide fra Haugesund-regionen Næringsforening og Lasse Damgård, Dalane Næringsforening, vil han være en aktiv medspiller for fylkeskommunen.

NY SITUASJON

- Vi har en ny situasjon som kan bidra til

at næringslivet får en helt annen representasjon enn tidligere når fremtiden formes og viktige beslutninger fattes. Vi føler at vi har mye kompetanse å bidra med, og vi kan definitivt være næringslivets kanal inn mot virkemiddelapparatet, sier han.

Egil Severeide er enig: - Nå får næringslivet etter alt å dømme en representasjon som gir reell innflytelse når fylkeskommunens økte ressurser skal fordeles. Fra vår side ser vi på et næringsråd som det mest hensiktsmessige virkemiddelet, sier han.

De tre framholder betydningen av at de hver for seg representerer den helt nødvendige lokale forankringen - spesialister som de er på sine egne regioner - men at de er i stand til å tale med en stemme når fylket skal samles.

- Vi kan opptre samlet, og med en auto-

ritet som vil bli lagt merke til. Vi i Dalane er små i forhold til våre kolleger, og har nok i perioder følt oss litt utenfor i diskusjoner rundt fylkesbasert næringsutvikling. Dette er en viktig region, og det må for fremtiden bli synliggjort. Lokomotivet går nå, og vognen fra Eigersund skal definitivt kobles på, sier Lasse Damgård fra Dalane Næringsforening.

STERKERE VESTLAND

Spesielt i et perspektiv hvor fylket bindes sammen gjennom et felles arbeids- og boligmarked, og gjennom infrastrukturprosjekter som Rogfast og Ryfast, er det behov for en overordnet næringsutvikling, ifølge de tre.

- Det Tom Tvedt nå lanserer er avgjørende for å få til aksene Kristiansand, Stavanger, Haugesund og Bergen. Det er

Tom Tvedt på ordet

Næringsforeningene i Rogaland er positive til Tom Tvedts invitt om samarbeid. Fra venstre: Lasse Damgård, Dalane Næringsforening, Egil Severeide, Haugesund-regionen Næringsforening og Jostein Soland, Næringsforeningen i Stavanger-regionen. Foto: Philip Tornes/BITMAP

etter mitt syn et grep for å danne et bedre samarbeid på Vestlandet, og dermed etablere den helt nødvendige motvekten til en stadig sterkere Oslo-region, framholder Severeide.

De tre er inneforstått med at det trengs en grundig diskusjon omkring strukturen i Tom Tvedts nye modell. Ingen ønsker at fylkeskommunen skal bygge opp et gigantisk byråkrati i et forsøk på å overflødiggjøre organisasjonene til regionale aktører som Stavanger-regionen Næringsutvikling eller Haugaland Vekst.

HAR ET APPARAT

- Vi er bedt om å gå inn i en rådsfunksjon. Dersom Næringsrådet trer i kraft er det helt nødvendig å blåse opp fylkeskommunens apparat. Når fylkeskommunens nye midler for næringsutvikling kommer

inn på konto i 2010, har vi dermed et apparat som kan forvalte dem i henhold til næringslivets og regionens behov. Det er en dynamisk måte å jobbe på fordi vi har et grunnlag og en kompetanse til å finsikte innsatsområdene, sier Soland.

- Egil Severeide er enig, men tror det blir viktig å beholde en del av den strukturen vi har i dag.

- Vi har sterke og gode aktører som gjør en god jobb når det gjelder regional næringsutvikling. Nå er spørsmålet hvordan vi linker de forskjellige aktørene mot hverandre slik at vi får til en optimal samhandling. Mye av strategiarbeidet må nødvendigvis skje i regionene, som i tillegg til Ryfylke er Haugesund, Stavanger og Dalane. Så kan fylket og et næringsråd ha en slags overordnet funksjon. For øvrig blir det viktig at næringslivets

organisasjoner er tungt representert i de regionale foretakene.

KREVER RAUSHET

I enhver samordning ligger det en frykt for at de store kan sluke de små, men de tre mener at Tom Tvedts skisse til ny organisering er en garanti mot for mye dominans fra de største aktørene.

- Men det krever raushet fra de store regionene. Sammen tror jeg vi kan løfte fylket. For oss blir det en ny situasjon å samarbeide med fylkeskommunen i en slik setting. Vi må jo ærlig innrømme at fylket til nå først og fremst har blitt sett på som en kontrollinstans som ofte er et hinder for næringsutviklingen, avslutter Lasse Damgård.

Tekst: Harald Minge

Elin Schanche, adm. dir., SrN:

- Fortsatt regionalt lederskap

- Regionalt lederskap for næringsutviklingen er avgjørende, sier Elin Schanche, adm. direktør i Stavanger-regionen Næringsutvikling (SrN).

Schanche ønsker seg et enda bedre og tettere samarbeid med fylkeskommunen, men advarer mot en felles fylkesdrevet næringsstrategi.

- Spørsmålet er hvordan næringsutviklingen skjer i praksis. Husk av verdiskapningen skjer i kommunene, og en strategisk næringsplan må forankres der verdiskapningen skjer. I dette fylket har vi tre hovedregioner som er svært ulike. Da kreves også ulike virkemidler, og vi kan ikke sause dette sammen ved å bruke det skisserte Næringsrådet som skal se hele fylket under ett, sier hun.

Schanche ser fortsatt for seg Haugaland Vekst, Dalanerådet og Stavanger-regionen Næringsutvikling som sentrale.

- Dette er vellykkede eksempler på at regionalt lederskap fungerer. Derfor bør vi være i førersetet også framover. Samordning mellom kommunene gjør oss langt mer effektive.

- Tom Tvedt ønsker en felles strategiplan for hele fylket?

- Det er viktig at kart og terreng stemmer. En slik plan er det vanskelig å forankre ute i kommunene.

Flere elementer spiller inn: Vi har hatt en utvikling i bolig- og næringsstrukturen de siste 20-30 årene som også har endret kommunestrukturen. Våre kommuner opererer i et felles bolig- og arbeidsmarked. Dermed må vi organisere oss i forhold til virkeligheten. Dessuten må det tas hensyn til hvor verdiskapningen faktisk skjer. Vi kan like det eller ikke, men den foregår i storby-regionene, og det er også disse som tiltrekker seg arbeidskraft og kompetanse, sier Schanche, som mener det ikke er nok med finansiering for å drive god næringsutvikling.

- Jeg registrerer at fylkeskommunen får mer å rutte med, men penger er bare ett virkemiddel. Organiseringsevne, holdninger, arbeidsmetoder og tenkemåte er også svært viktig, sier hun.

K. Tormod Karlsen, adm. dir, Haugaland Vekst:

- Strategiene må skapes i regionene

K. Tormod Karlsen, adm. dir. i Haugaland Vekst, tror dagens modell for næringsutvikling bærer seg, men kan bli enda bedre på inter-regional samordning.

- Basert på det som til nå er sagt av Tom Tvedt om fylkeskommunens nye rolle som næringsutvikler, tror jeg fortsatt på at regionene i fylket må tilpasse sine respektive verktøy ut fra de lokale forhold. Det er viktig å utvikle den lokale egenarten også. Disse organene vet hvor skoen trykker. I dag har vi tre regionale utviklingsaktører i de tre store regionene, og disse bør bli ivarettatt og styrket ytterligere, sier han.

- Tom Tvedt ønsker en strategiplan for hele fylket?

- Jeg tror suksessfaktoren på dette området er at fylkeskommunen bidrar ytterligere til å samordne de regionale strategiene, gjerne i form av en mer kompakt strategisk fylkesplan samt ressurstilførsel til hovedsatsingsområdene. Det er i regionene basis-strategiene må skapes, men dette kan gjerne samordnes bedre på et overordnet nivå. Regionene er dessuten ganske ulike, enten det gjelder næringsliv, politikk eller befolk-

ning. Derfor trengs lokale veikart, så får det heller bli fylkeskommunens oppgave å løfte de lokale initiativ og behov fram nasjonalt, som for eksempel NCE- og ARENA-satsingene samt viktige infrastrukturprosesser som gjør fylket vårt robust, attraktivt og framtidsrettet.

Mye har vi dessuten felles i fylket, som for eksempel satsingen på fornybar energi, mat og det maritime, sier Karlsen. Han tror det nå blir viktig med en meget tydelig rollefordeling, slik at ressursene blir optimalt utnyttet til alles beste.

- Regionsutviklingsforetakene våre ble etablert fordi det eksisterte et lokalt behov for bedre samordning. Jeg tror vi må snakke mer sammen med Stavanger-regionen og Dalane om hvordan vi bedre kan samarbeide og samordne oss framover, samtidig som vi parallelt skal ha en god dialog med fylkeskommunen, sier han.

Odd Harald Olsen, Ryfylke IKS:

- Partnerskap mellom alle aktørene

- Mitt første inntrykk er at vi står foran et betydelig avklaringsbehov når det gjelder fylkets ambisjoner, mener Odd Harald Olsen i Ryfylke IKS.

Olsen føler ikke han foreløpig har nok detaljkunnskap til å gi en kvalifisert vurdering av konsekvensene av fylkets nye rolle. Kommunene han representerer befinner seg i dag i SrN-systemet, og det regner han med vil fortsette.

- Jeg kan vanskelig se at enkeltkommunene vil foretrekke å forholde seg direkte til fylkeskommunen. Det er Stavanger-regionen Næringsutvikling som er motoren i vår region, og da er

det også maktpåliggende at strategien utformes her. At regionen skal måtte innrette seg etter en strategi som lages på fylkesnivå er ikke bra. Det vi må få til i denne regionen er et partnerskap mellom alle aktørene, et samspill som fylket må sy sammen. Nå må vi i dialog, og det gjelder å forebygge komplikasjoner og motsetninger, sier Olsen.

Håkon Rege, ordfører Sola:

Tror flere vil vurdere SrN-medlemskapet

Sola-ordfører Håkon Rege utelukker ikke at flere kommuner i Stavanger-regionen Næringsutvikling vil vurdere medlemskapet dersom fylkeskommunen kan tilby minst like gode tjenester gratis.

- Det kan vi selvfølgelig ikke utelukke, og en slik diskusjon må vi være åpne på. 40 kroner per innbygger er inngangsbilletten i SrN, og for Sola kommune er det en million kroner i året, sier Rege. Fra før har Hå kommune signalisert at de vil ut av samarbeidet. Rege mener mulighetene er til stede for at flere følger etter dersom fylkeskommunen går inn i den rollen som Tom Tvedt skisserer.

- Men la meg understreke at vi trenger langt mer kjøtt på beinet for å konkludere for sterkt. Tom Tvedt har en lang vei å gå, og det er langt i fra sikkert at fylkets rolle bør bli så dominant som det Tvedt mener. Det er kommunene som har nærheten til næringslivet, fylket blir unaturlig fjernt, sier Rege, som likevel er åpen for en diskusjon om ny organisering.

- Jeg er helt åpen på dette og skal lytte til det som kommer. Alt kan forandres til det bedre og ingenting er skapt for evighe-

ten. Det finnes nok mange fornuftige løsninger, og en av dem kan være at SrN består som i dag, med fylkeskommunen i en mer aktiv og overordnet rolle. Husk på at dagens organisering tross alt fungerer meget godt.

Skal fylkeskommunen opptre som den ledende næringsutvikleren, er det spesielt ett forhold Rege mener må endres.

- Fylkeskommunen må bli en medspiller og ikke motspiller i viktige reguleringssaker. Altfor ofte møter vi i kommunen problemer når det gjelder frigivelse av næringsareal. Fylkeskommunen må bryte med fylkesmannen, for nå ser vi for ofte felles uttalelser. Når for eksempel fylkeslandbruksstyret har tatt en beslutning, står fylkesmannen fritt til å komme med innsigelser. Her burde fylkeskommunen vært landbruksstyrets sekretariat, sier Rege, og understreker at organiseringen må være på næringslivets premisser.

- Det viktigste er ikke hvem som er i førersetet, men hva som er den beste løsningen for næringslivet, avslutter han.

Olaug V. Bollestad, ordfører Gjesdal:

- Må ikke jobbe som sprikende staur

- Når det nå er slik at regionreformen landet som et "gedigent magaplass", så må vi forholde oss til det som er vedtatt, sier Gjesdal-ordfører Olaug V. Bollestad.

- Her har fylkeskommunen fått som en av hovedoppgavene å være regional næringsutvikler. Skal fylkeskommunen lykkes her må den ha ny kompetanse, evne og vilje til å dra sammen og klare å kommunisere med alle kommunene og et samlet næringsliv. Næringsutvikling er noe vi alle vil, både fylkeskommune, SrN, næringsforeninger og kommuner, sier hun.

Det logiske for Bollestad blir å samle alle gode krefter i en stor og slagkraftig enhet.

- At ressurser og kompetanse samkjøres for felles mål, nemlig strategisk næringsutvikling for Rogaland. Det viktigste er at den som skal være pådriver må inneha kompetanse, evne og vilje til å kunne utføre denne viktige oppgaven for regionen.

Da vi var sammen på NHO sitt møte på Sola tidlig i januar, ble det også snakket om utfordringen om å bli sterke nok mot Østlandsregionen, og da må ting samles. Hun tror at faren er til stede for konflikt.

- Dette kan selvfølgelig komme i konflikt med alt det vi allerede har i dag via SrN, SKAPE, Jæren Produktutvikling, Næringsforeningene osv, om vi ikke evner å tenke nytt og slår alle disse kreftene sammen. Dette for ikke å overlapse hverandre, jobbe dobbelt eller ødelegge for hverandre. For meg er det uvesentlig hvem som skal ha hovedansvaret, bare vi samler oss og står sammen og ikke jobber som "sprikende" staur, sier Bollestad.

Bla om >>>

www.garuda.no

- Rekruttering
- Leder/- teamutvikling
- Garuda Lederskole
- HR-verktøy

Bergen - Oslo - Stavanger - Trondheim - Fosnavåg

I Stavanger treffer du oss i Ipark - tlf. 51 87 43 34

Forvaltningsreformen: Hvem skal styre næringsutviklingen?

Terje Jørgensen, ordfører Egersund:

- Spennende elementer fra Tvedt

Egersund-ordfører Terje Jørgensen synes det er spennende elementer i den nye forvaltningsreformen og registrerer at fylkeskommunen blir sittende med størstedelen av det offentlige regionale virkemiddelapparatet. - Derfor er det naturlig at det blir en diskusjon om organisering for å tilpasse seg de nye vilkårene, sier han.

Jørgensen mener det er viktig å ta diskusjonen nå, men samtidig føler han det er for tidlig til å trekke bastante konklusjoner.

- Det er ikke vanskelig å se fornuften i fylkesordførers forslag om et fylkesbasert næringsråd. Han skal arbeide for hele fylket og en slik organisering vil også bidra til muligheter for hele fylket, sier han.

Jørgensen ser ikke automatisk et motsetningsforhold mellom fylkeskommunen og Stavanger-regionen Næringsutvikling.

- Det ga jeg også uttrykk for til fylkesordføreren og fylkesrådmannen da de var på besøk hos meg i høst. De er to ulike aktører, men selvsagt med noe overlapping.

Jørgensen tror man må fokusere på hvordan to selvstendige aktører som SrN og et fylkesbasert næringsråd kan komplettere

hverandre til det beste for næringsutviklingen i fylket.

- Eigersund kommune er i en evalueringsfase der vi holder på med planprosesser. Både arbeid med Strategisk næringsplan for Dalane og Havneplan for Eigersund har nylig startet opp. Det er naturlig at vi tar stilling til og konkluderer strategiene våre i dette arbeidet.

Men Jørgensen legger ikke skjul på at Eigersund kommune har "flørtet" med Sevland og SrN, noe som i første omgang har resultert i at de meldte seg inn i Europakontoret igjen.

- Det vil nok bli videre drøftinger om dette, samtidig som vi har stående invitasjon fra Leif Johan Sevland om å diskutere havnesamarbeid. Men det er for tidlig å trekke konklusjonen.

- Samtidig har vi, og er avhengige av, et godt forhold til Rogaland fylkeskommune. Jeg vil tro at en dialog og enighet med næringslivet er det første som bør falle på plass i dette arbeidet.

Petter Steen, ordfører Haugesund:

- Tom Tvedts vurderinger er feil

- Jeg deler ikke Tom Tvedts vurderinger. De er rett og slett helt feil, sier Haugesund-ordfører Petter Steen.

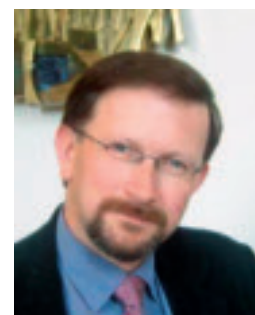
Steen understreker at Tvedt er i sin fulle rett til å mene noe om hvordan næringsutviklingen i fylket skal organiseres, men tror ikke at en topptung fylkeskommune skal gjøre jobben.

- I Stavanger har Stavanger-regionen Næringsutvikling gjort dette med stor suksess. Her på Haugalandet er vi nå i ferd med å få til noe lignende gjennom Haugaland Vekst. Denne type prosjekter må selvsagt forankres lokalt, så får heller fylkeskommunen bidra til å styrke nettverkene mellom regionene Haugesund, Stavanger og Dalane. På dette området kan fylket være en viktig støttespiller, sier Steen, som understreker at fokuset må ligge på å styrke det som allerede fungerer.

- Min innstilling er jo at det eneste fornuftige er å legge ned

fylkeskommunen, og ikke bygge den opp. Nå viser det seg at den nye forvaltningsreformen stort sett koker ned til fylkeskommunens eierskap i Innovasjon Norge, men jeg kan ikke huske å ha sett demonstrasjonstog gjennom Haraldsgata her i Haugesund for dette eierskapet. Det som er viktig når det gjelder næringsutvikling er nærhet, operativitet og lokal forankring, sier Steen, som ikke tror at Tvedt vinner fram med sitt syn.

- For det første tolker jeg ikke mandatet fra regjeringen slik som Tom Tvedt, og dessuten er det umulig å gjøre dette dersom ikke kommunene og næringslivet vil, avslutter han.

HANDLEKRAFT

Kruse Smith er en av de største og mest handlekraftige byggeaktørene i Agder, Telemark og Rogaland. Vår styrke er at vi evner å ta totalansvar for ulike byggeprosjekter fra tidlig idéfase, til utarbeiding, drift og vedlikehold.

Kruse Smith finner du i Kragerø, Arendal, Kristiansand og Lyngdal i sør, på Forus og Haugesund i vest.

 KRUSE SMITH
www.kruse-smith.no

Om ikke akkurat stormende jubel, så definitivt fullt hus da Næringsforeningen arrangerte møte om Aksjeåret 2009 i Rosenkildehuset 9. januar.

Kristoffer Stensrud, porteføljeforvalter i Skagen Kon-Tiki, leverte innsiktsfulle analyser for det kommende aksjeåret. Stensrud ga bla. positive vurderinger av selskapene Seadrill og Norwegian.

Stor interesse (og litt bekymring) for Aksjeåret 2009

Det var fullt hus og lange ventelister da Næringsforeningen, med ressursgruppen for kapitalforvaltning, inviterte til Aksjeåret 2009 i Rosenkildehuset 9. januar.

Interessen for dette årlige finansstevnet er alltid stor, og i år ble alle rekorder slått. Ventelister på over 40 personer sier sitt, og kan nok tjene som en liten illusjonstrasjon på den usikkerheten som råder,

både blant investorer og i næringslivet generelt om dagen.

Møtedeltakerne fikk servert interessante betraktninger om utsiktene for aksjeåret 09. Hovedinnlederne Kristoffer Stensrud og Peter Hermanrud forventer begge et tøft og turbulent børsår i 2009, men er samtidig overbevist om det kommer en sterk opptur deretter.

**Tekst: Frode Berge
Foto: Philip Tornes/Bitmap**

Peter Hermanrud, sjefstrateg i First Securities, kunne i år foredra med ekstra tyngde. Han er en av analytikerne som med størst presisjon spådde fjorårets nedtur i finansmarkedene.

Stavanger Forum tenner

Christian Rugland og Cornelius Middelthun er henholdsvis styreleder og påtroppende adm. dir. i Stavanger Forum. Begge er begeistret for tanken på et mulig Expo i Stavanger, og mener regionen raskt bør samle seg om et forprosjekt for å saumfare mulighetene nærmere.

Tekst: Frode Berge
Foto: Philip Tornes/BITMAP

For styreleder Rugland er tanken om en verdensutstilling søt musikk i forhold til de ambisjonene som er knesatt for Stavanger Forum i årene som kommer.

- Vi har satt oss som mål å være ledende i Norge på å arrangere messer, utstillinger og konferanser. Dette er et krevende mål, og konkurransen fra byer som Oslo, Bergen og Trondheim blir stadig tøffere. Vi har allerede lang erfaring fra store arrangementer som ONS, og en verdensutstilling ville innebære et kraftig løft for Stavanger som konferanse- og messeby. I forhold til Expo vil vi ha mye å bidra med innen temaer som mat, havbruk, energi og kultur. Det bør umiddelbart settes i gang et forprosjekt, og i Stavanger Forum er vi villige til å ta en ledende rolle i dette arbeidet, sier Rugland.

STORE MULIGHETER

Cornelius Middelthun er best kjent som driftsdirektør i Stavanger 2008. Det er han fortsatt, men nylig ble han tilsatt som ny administrerende direktør i Stavanger Forum, der han vil være i gang fra april.

Middelthun er proppfull med ferske inntrykk og erfaringer fra kulturhovedstadsåret, og altså på vei over i konferanse- og messebransjen. Denne kombinasjonen gjør at han ser bønnevis med argumenter for at regionen bør jobbe videre med Expo-initiativet.

- Nå er 2008 over, og regionen bør sette seg nye mål. Kulturhovedstadsåret har vært en suksess, og vi har opparbeidet masse kompetanse og betydelige nettverk nasjonalt og internasjonalt. Noe av det mest positive med Stavanger 2008 har vært det brede engasjementet, ikke minst fra næringslivet. Det at vi har evnen til denne typen mobilisering gir oss et viktig fortrinn i arbeidet mot en eventuell

Expo-søknad.

- Så timingen for Expo-initiativet er med andre ord god?

- Tidspunktet for dette initiativet er svært godt. Vi har vist at vi kan gjennomføre et stort og komplekst arrangement som 2008. Rådene vi får fra andre kulturhovedsteder, f.eks Bergen, er entydige: Det å være kulturhovedstad gir en unik kompetanse og et sterkt engasjement som bør utnyttes umiddelbart. Samtidig ønsker altså Stavanger å styrke profilen som konferanse- og messearrangør ytterligere. Her bør vi så avgjort smi mens jernet varmt, sier Middelthun.

BRED MOBILISERING

Christian Rugland understreker betydningen av en bred mobilisering i det videre arbeidet med en eventuell Expo-søknad.

- Dette er et prosjekt som framstår som både svært spennende og svært krevende. For å lykkes er det helt nødvendig at hele regionen bidrar, både offentlige myndigheter og næringsliv. Her trenger vi en skikkelig rogalandsk dugnad, avslutter styrelederen.

EXPO-SØKNAD PÅ GANG

Inger Lise Aarrestad og Line Grønhaug i Melvær & Lien Idé-Entreprenør tok i fjor høst til orde for å kartlegge grunnlaget for en søknad om å få en Expo (verdensutstilling) til Stavanger-regionen. Næringsforeningen er blant dem som har hilst initiativet velkommen, og vil aktivt medvirke til videre debatt om forslaget.

Expo har eksistert i 150 år, og er verdensutstillinger som fremmer utveksling av ideer og utvikling i verdensøkonomien, kultur, forskning og teknologi. Expo regnes som en svært viktig internasjonal møteplass for myndigheter og næringsliv.

Bureau International des Expositions (BIE) ble etablert i Paris i 1928, og har oppgaven med å regulere kvaliteten og

frekvensen på utstillingene. Det er BIE som avgjør hvem som får vertskapet for verdensutstillingene.

Det finnes to varianter av Expo. Den første kategorien har betegnelsen International Registered Exhibitions. Dette er de desidert største utstillingene, og arrangeres hvert femte år. Neste store Expo går av stabelen i Shanghai neste år.

Den andre Expo-varianten har betegnelsen International Recognised Exhibitions. Disse utstillingene er mindre på alle måter, er mer spesialiserte ift tema, og arrangeres mellom de store verdensutstillingene. I norsk sammenheng vil også den minste Expo-varianten være et svært omfattende arrangement.

på Expo-idé

20—21

Styreleder Christian Rugland og påtroppende adm dir. Cornelius Middelthun i Stavanger Forum vil bidra aktivt i det videre arbeidet for å berede grunnen for en mulig søknad om å få Expo til Stavanger.

Velkommen på seminar:

Nytt særpreget hotell i indre havn i Østhusvik.
Kun 30 minutter med bil fra Stavanger.

FJORDBRIS HOTELL
ØSTHUSVIK

www.fjordbris.no - tlf. 51 72 41 72 mob.90 87 67 07

Usikkert eiendomsmarked,

Etter mange år med vekst i eiendomsmarkedet er i dag situasjonen en annen. Internasjonal finansuro, resesjon som rammer flere og flere markeder og tilløp til økende inflasjon, vil også influere på det regionale eiendomsmarkedet.

Tekst: Egil Rugland
Foto: Philip Tornes/BITMAP

- I hele 2008 har det nesten ikke vært omsetning av næringsseiendommer i Norge i det hele tatt, sier daglig leder og eiendomsmegler Arild Marvik i Vågen Eiendom.

En av de få eiendomstransaksjonene av betydning var Steen og Strøm i Oslo. Ellers kan meglere melde om et tørt år for omsetning.

- Det er selvsagt renteuroen og tørken i kredittmarkedet som har skapt denne usikkerheten på kjøpersiden, fortsetter Marvik. Det har ikke vært tilgang på kapital som en konsekvens av finanskrisen. Med tanke på den finansielle uroen som råder er det derfor vanskelig å si hvordan eiendomsmarkedet vil utvikle seg videre.

STAVANGER-REGIONEN

Nå er Stavanger-regionen mindre rammet enn andre regioner i landet.

- Utleiesituasjonen i Stavanger-regionen har vært meget god i 2008, og det var først mot slutten av året at vi kunne se en endring, sier Marvik. Endringen var først og fremst at beslutningstiden ble lengre på grunn av usikkerheten. Men vi har likevel ikke noe konkret holdepunkt for å si at leieverdiene i regionen er gått ned.

- Tvert i mot, leieprisene har de siste 12 månedene steget med ca ti prosent for kontorlokaler. Når det gjelder leieprisene for butikklokaler har disse holdt seg på samme nivå som for 12 måneder siden.

- Den videre utviklingen i leiemarkedet vil være avhengig av om veksten i tilbudet blir større enn veksten i sysselsettingen gir behov for, sier Marvik. Han fortsetter: - Det kritiske området er utleie av kontorarealer innenfor næringsseiendommer. I mange tilfeller er det bygget på spekulasjon uten at lokalene er leid ut før bygging. Næringsseiendommer til lager- og industrilokaler berøres i mindre grad.

80.000 M2 NYE LOKALER

I løpet av de tre siste årene har det kommet til ca. 80.000 m2 nye lokaler hvert år.

- Dette er arealstørrelser som er blitt absorbert av markedet, sier Marvik. Det er igangsatt 80.-90.000 m2 nye kontorarealer som vil stå ferdig i 2009. Den videre utviklingen i markedet er avhengig av størrelsen på sysselsettingsveksten. Det er en vekst som har ligget på 10.-12.000 nye stillinger pr år i Rogaland i de tre siste årene.

I Vågen Eiendoms markedsundersøkelse som ble presentert i november, opereres det med tre utviklingsscenarier:

men fortsatt bra i Stavanger

- Utleiesituasjonen i Stavanger-regionen har vært meget god i 2008, og det var først mot slutten av året at vi kunne se en endring, sier Arild Marvik i Vågen Eiendom.

også vi bli påvirket av den globale krisen. Sysselsettingsveksten i vår region har de siste årene ligget over landsgjennomsnittet. For 2008 var prognosen en vekst i sysselsettingen i Rogaland på 11.000 stillinger og 6.000 av disse ble besatt i første halvår.

- På forsommeren rapporterte flere selskaper om at de muligens ikke ville nå sine vekstmål på grunn av vansker med å rekruttere ansatte med ønsket kompetanse. NAV rapporterer at vi har en arbeidsledighet i regionen på rundt 1 prosent, så selv om ledigheten tredobles, vil vi ha en arbeidsledighet på et historisk lavt nivå.

Et annet moment vi må ta med oss er

”Utleiesituasjonen i Stavanger-regionen har vært meget god i 2008, og det var først mot slutten av året at vi kunne se en endring.

at en eventuell nedbemanning innen bygg og anlegg har liten påvirkning på behovet for kontorarealer, som er det viktigste segmentet innen næringsseiendom.

- Vi har en tro på at målet for sysselsettingsveksten i 2008 blir tilnærmet oppnådd. Spørsmålet er hvordan veksten utvikler seg videre? Vi antar at vi fortsatt vil ha sysselsettingsvekst, men at den i de nærmeste par årene vil bli redusert i forhold til de siste års vekst. Det er sterk korrelasjon mellom sysselsettingsveksten og etterspørselen etter næringslokaler.

ELDRE LOKALER UTSATT

Tatt i betraktning at det nå er mange nye tidsmessige lokaler på markedet, regner Marvik med at det vil bli eldre kontolokaler som kan bli ledige.

- Det stilles i dag stadig økte krav til komfort i byggene og det er en kamp om å tiltrekke seg de gode hodene på rekrutteringssiden. Et moderne bygg er et argument for å tiltrekke seg kompetent arbeidskraft. I det siste året har spesielt finansmarkedene falt med et brak. Den negative utviklingen er blitt forsterket gjennom en dyp generell pessimisme.

REGIONAL OPTIMISME

- Det er grunn til å slå fast at det generelt

Henholdsvis en redusert vekst på 30 prosent og en på 50 prosent, samt nullvekst i sysselsettingen.

- Ut fra våre antakelser med bakgrunn i kjente planer vil tilveksten i 2010 ligge på ca 75.000m². Med en redusert sysselsettingsvekst på mellom 30 og 50 prosent, kan vi ende på en ledighet i kontorarealer på mellom 3,5 og 6,5 prosent.

- Men det kan også tenkes at vi får en situasjon uten vekst i sysselsettingen i 2009 og 2010, og da vil det kunne bli en ledighet i arealer på 10-11 prosent ved utgangen av 2010. Med en vekst på mellom 5.000 og 7.000 nye stillinger har

vi grunn til å forvente relativt stabile leiepriser, men stiger ledigheten over ca 5 prosent, kan vi risikere å få et økt prispress på leiene. Et annet moment er at det i 2008 ikke var indeksregulering av leie. På bakgrunn av en inflasjon på 5,5 prosent fra oktober 2007 til oktober 2008, vil leien for de fleste etablerte leieforhold få en økning fra 01.01.2009 tilsvarende økningen i Konsumprisindeksen, nemlig 5,5 prosent.

SYSSELSETTING

Marvik er klar på at selv om aktivitetsnivået i vår region fortsatt er høyt, vil

er større optimisme i Stavanger-regionen enn for eksempel i Oslo, sier Marvik. Men vår region er selvsagt avhengig av oljeprisen.

- Vil vi se en vedvarende lav oljepris, kan de store selskapene trekke i håndbrekket. Det kan føre til at prosjekter blir revurdert. Utsettelse av prosjekter kan få mye å si for etterspørselen etter lokaler. En lav oljepris vil uvegerlig føre til redusert sysselsettingsvekst som igjen vil føre til redusert etterspørsel etter kontorlokaler og økt ledighet. Lager- og industribygg vil ikke være så utsatt. Service og vedlikehold vil det være behov for i de feltene som er i produksjon.

BUTIKKLOKALER

Når det gjelder utleie av butikklokaler var det i følge Marvik ingen vekst i leiene i 2008.

- Leien av butikklokaler vil til enhver tid gjenspeile detaljhandelens betalingssevne, og redusert handel vil slå ut. Varehandelen har tradisjonelt lav egenkapital, og faren er at mangfoldet i sentrum kan forsvinne til fordel for kjedene.

- Mange vil si at leieprisene i Stavanger sentrum er ekstremt høye?

MARKEDET REGULERER

- Etter min mening er ikke leieprisene i sentrum høye i forhold til investeringsene. Tar vi utviklingen av leiepriser og indeksreguleringen fra 1986 frem til i dag, skulle de vært tusen kroner høyere. Markedet har regulert prisene ut fra ulike forhold. Prisene er vesentlig høyere på Aker Brygge for eksempel, sier Marvik.

Han mener også at det har vært en positiv utvikling i Stavanger sentrum innen handel.

- Østervåg er blomstret opp, og det er blitt liv i Øvre Holmegate. Det har faktisk økt mangfoldet.

Det er for tiden flere planer om bygging av hoteller.

- Det er klart at en redusert aktivitet i energisektoren vil kunne påvirke hotellplanene, sier Marvik. Men det vil slå ut i alle deler av næringslivet. Det gjelder, enten det dreier seg om hoteller, kontorbygg eller næringsbygg. Det er nærliggende å tro at mange vil skyve på realisering for å se hvordan finansmarkedene og konjunktorene generelt, og oljeprisen spesielt utvikler seg.

- Nå kan vi også si at i et samfunnsper-

spektiv kan det være sunt med en nedkjøling av økonomien. Det er ingen trær som vokser inn i himmelen. På den annen side er det dumt å sitte i toppen av treet når det brekker, sier Marvik.

FÅ SENTRUMSPLANER

I øyeblikket er det få planer om bygging av prosjekter i Stavanger sentrum.

Det er vel bare Smedvig-bygget og Øgreid-planene i Anker-kvartalet som er aktuelle prosjekter, sier Marvik. Urban sjøfront vil ta tid, og nye bygg vil skje i aksen Lagårdsveien mot Paradis. Hinna Park har blitt et bra område, og det er tilrettelagt for fortsatt vekst på Forus. Kjøpesentre vil bli lagt på is, mens logistikkbyggene først og fremst kan legges til Sola og Risvika og Gjesdal til Skurve-området.

- Men uansett framtidig utvikling: Alt avhenger av oljeprisen og sysselsettingsveksten i Stavanger-regionen, presiserer Arild Marvik i Vågen Eiendom, som selv forvalter 55 eiendommer på til sammen 310 000 m2 og som representerer en verdi på fire milliarder kroner.

UNIKE KONTORLOKALER PÅ PIREN

12500 kvm i sjøkanten! Innflytting høsten 2010.

Flere enn 50 kontorbedrifter har valgt å etablere seg hos oss de siste tre årene, nå håper vi dere vil vurdere å gjøre det samme! Vi synes at Hinna Park er regionens mest spennende område. Vi tilbyr både dagens og fremtidens løsninger, flott arkitektur, nærhet til Gandsfjorden og andre fine uteområder. Jernbanestopp, handlesenter, treningssenter, kurs og konferansesenter like ved. Trenger man noe mer?

Hinna Park as, Jåttåvågen 10, 4020 Stavanger Telefon 51 95 73 00 www.hinna-park.no

HINNA PARK

Våre fotografer er klare til å eksponere 2009

BITMAP*

Lervigsveien 22, 4014 Stavanger, Tlf. 51 84 92 30
post@bitmap.no, www.bitmap.no

REKLAMEFOTO SCANNING DIGITAL UTSKRIFT MESSEDEKOR BILDEDATABASE

Utenlandsstudenter vil til

Over 100 utenlands- og utenbysstudenter satte av tid til å treffe potensielle arbeidsgivere på Karrieredagen som ble arrangert i Stavanger i juleferien. Etter flere år i utlandet er det mange studenter som vil tilbake til hjembyen, til gode arbeidsvilkår og til en internasjonal region med internasjonale jobber.

Tekst: Cathrine Gjertsen
Foto: Haagen Tangen Eriksen/
BITMAP

Ingeniørene Evy Ann Sola og Arne Kristian Øglend forteller om sine karriereveier i Halliburton.

- Studier viser at de aller fleste utenlandsstudenter trekker tilbake til Norge når de er ferdige å studere, og ofte også til regionen de kommer fra. Det er der en er oppvokst, og kanskje har sitt største nettverk av familie og venner. Det er en god kombinasjon å ha studert ute i fem år, og fått litt nye impulser og erfaringer fra utlandet, for deretter å vende hjem til gode arbeidsvilkår i Norge med spennende arbeidsmuligheter i internasjonale omgivelser. Stavanger, som internasjonal oljeby, er nok forlokkende på mange. Jeg har selv venner fra andre steder i Norge som søker seg til Stavanger-regionen etter endte studier i utlandet på grunn av gode fremtidsutsikter, og bedre jobbtilbud. Mange utenlandsstudenter ønsker å jobbe i internasjonale bedrifter, og få brukt språkkunnskapene sine, og da er Stavanger-regionen det perfekte stedet. Og som rogalending selv, må jeg si at det frister lite å flytte vekk fra våre nydelige fjorder og fjell, sier økonomistudent og ANSA-leder i Storbritannia, Ida Hetland.

Hetland var en av de mange studentene som deltok på Karrieredagen som ble arrangert på Hall Toll i romjulen. 20 regionale bedrifter og offentlige aktører stilte opp for å knytte kontakter med studentene. I tillegg fikk studentene informasjon om dagens arbeidsmarked og gode karriereråd fra både offentlig og privat sektor. Det er tredje året Stavanger-regionen Næringsutvikling, ANSA, Fokus Bank, UiS og Næringsforeningen arrangerer denne karrieredagen for studentene. I år deltok Stavanger, Sandnes og Sola kommune, UiS, SuS, Ernst & Young, Fabricom, Halliburton, Lyse, HitecVision, Mosaicque, NAV, Statoil Hydro og Sparebank 1 SR-Bank.

- Jeg synes det er flott at bedriftene frir til utenlands- og utenbysstudenter på denne måten; det er bra at de viser initiativ og ønsker oss tilbake til regionen. Kanskje spesielt i disse tider, hvor mange opplever at det kan ta litt lenger tid å skaffe seg jobb, er det spesielt verdifullt, forklarer Ida Hetland.

FORNØYDE BEDRIFTER

- Vi møtte veldig mange gode kandidater på årets karrieredag. For oss handler det ikke om kvantitet, men kvalitet. I år traff vi en håndfull virkelig interessante studenter, forteller Jan Vastvedt, avdelingsleder for mekatronikk i Laerdal Medical. Helsebedriften har 420 ansatte fra 30 forskjellige nasjoner bare i Stavanger. Internasjonal utdanning er noe de verdsetter.

- Vi er på jakt etter flinke folk fra inn- og utland. For oss er det viktig å ha bredde i organisasjonen. Alle ansatte trenger ikke å ha gått på samme skole, forklarer Vastvedt. Han forteller at Laerdal Medical i år som i fjor fant flere studenter som var interessert i sommerjobb.

- I fjor knyttet vi kontakt med en veldig dyktig student som fikk sommerjobb ved vår forskningsavdeling.

SKAL VIDEREFØRES

Prosjektleder for årets Karrieredag,

internasjonale Stavanger

Mingling på karrieredagen på Hall Toll

Rådgiver Bodil Broch-Austvoll fra NAV/NAV Eures fortalte om forventningene til arbeidsmarkedet i tiden framover.

Anne Lise Falch Anfinsen fra Stavanger-regionen Næringsutvikling, forteller at flere bedrifter så nytten av årets treff.

- Tilbakemeldingene fra bedrifter og kommunale aktører var veldig gode. Stavanger Universitetssjukehus(SUS) deltok for første gang, og de var strålende fornøyd med kontaktene som ble etablert. SUS har rundt 5.000 ansatte og har behov for ansatte innen en rekke ulike fagdisipliner. Anfinsen mener studentene var mye mer målrettet i år enn tidligere.

- Flere studenter hadde tatt med seg CV-er og gjør en god jobb med å selge seg inn hos bedriftene. De fortalte også at de satte stor pris på å bli invitert, og at det var hyggelig å høre at de blir ønsket tilbake til regionen. Konklusjonen fra både bedrifter og studenter er at dette må videreføres, så neste jul satser vi på et enda større arrangement!

Økonomidirektør ved SUS, Marit Myrland, trenger alt fra helsepersonell til ingeniører.

Årets bedrift Randaberg: Med fokus på det posit

JURYENS BEGRUNNELSE:

Randaberg-ordfører Tone Tvedt Nybø foretok plakett-tildeling og leste juryens begrunnelse. Der framgikk det blant annet at Ranso i snart 20 år har gjort en viktig og god jobb for de yrkeshemmede i Randaberg og Sola. Med et arbeidsliv som stiller stadig større krav til de ansatte, krav om effektivise-

ring blant bedriftene, har Ranso spilt en sentral rolle som tilrettelegger for dem som ikke passer inn i det ordinære arbeidsmarkedet. Ledelsen, med Johan Vistnes i spissen, har gjort en stor innsats for å skape meningsfulle arbeidsplasser for denne gruppen. I et likestillingsperspektiv er det viktig at

yrkeshemmede har et arbeidstilbud på lik linje med andre i samfunnet.

Styret og administrasjonen i Ranso har klart å kombinere målet om tilrettelegging med selskapets økonomiske mål. Bedriften hadde i 2007 en omsetning på 9,8 millioner inkludert tilskudd, og et overskudd på 1,2 millioner.

ive hos medarbeiderne

Ranso AS er en bedrift som bruker ledige og flittige hender til å drive ordinær næringsvirksomhet.

Tekst: Trude Refvem Hembre
Foto: Philip Tornes/BITMAP

Ranso AS er kåret til "Årets bedrift i Randaberg 2008" av en enstemmig jury bestående av Jan Harestad, Kirsten Clausen og Per Magne Pedersen. Harestad er leder i Næringsforeningens Ressursgruppe for den grønne landsbyen.

LÆRENDE FLITTIGE HENDER

Rosenkilden tok en liten prat med daglig leder Johan Vistnes.

- Gratulerer med prisen!
- Takk, vi er litt stolte her nå ja, svarer han glad.

Johan Vistnes forteller at formålet til Ranso er å skape gode og varige arbeidsplasser tilpasset yrkeshemmede ved å produsere varer og tjenester for det ordinære markedet. Sysselsettingen skal bidra til å kvalifisere og utvikle ressurser hos dem som har behov for tilrettelagt arbeid. Visjonen vår er lærende, flittige hender, sier Vistnes.

FOKUS PÅ STYRKENE

- Hva betyr prisen for Ranso – for deg og dine medarbeidere?

- Den betyr at virksomheten vår blir sett og at vi har mulighet til å vise for andre at vi er en bedrift som produserer varer og tjenester for næringsliv og det private markedet. Vi vil være en bedrift som leverer som alle andre, og som tar vare på og benytter alle ledige hender. Det vi håper er at prisen vil bidra til at flere vil nyttiggjøre seg våre tjenester, kommenterer Johan Vistnes.

På spørsmål om hva som er hemmeligheten bak Ranso sin suksess, svarer

Vistnes at de må nevne at de har flotte eiere som stiller opp og som er en motivasjonskilde.

- Videre har vi kontinuitet på ledersiden, noe som er en fordel. Og så tror jeg at vi er stolte, vi har ikke fokus på handicap, men på å produsere og levere.

- Hvilke råd kan du gi andre bedriftsledere?

- Jeg tror vår bransje og våre bedrifter har noe å bidra med til fellesskapet. Vi tenker pytt-pytt om vi har et drawback eller en lyte og fokuserer heller på det vi kan. Vi driver på uten å hefte oss med våre svakheter. Dette tror jeg andre kan lære av: Ha mer fokus på styrker og det positive i mennesket, sier den omgjengelige sjefen.

- Er det noe annet du vil formidle til Rosenkildens lesere?

- Jeg deltar i Næringsforeningens ressursgruppe for tilrettelagt arbeid. Her jobber vi med tema som er viktig for hele næringslivet. Jeg tror, nei jeg vet, retter han seg selv, at bransjen vår representerer en ressurs for næringslivet.

Hvis de bare er interessert i å se oss, og å bruke oss.

GOD STEMNING HOS PRISVINNEREN

Et førtitalls deltakere deltok på bedriftsbesøk 13. januar i regi av Randaberg kommune, Næringsforeningen i Stavanger-regionen og selvsagt i samarbeid med prisvinneren selv. Møtet hos Ranso startet med en omvisning, både i produksjonsavdelingen for trevarer og avdelingen hvor de pakker kornprodukt for Norgesmøllene. Produktet er nytt på markedet og er ment som et supplement til ris. I tillegg pakker de gaveprodukter. Den 13. januar var en kald dag, men hos Ranso brant det lystig i ovnen, og der var det god stemning.

Juryen vil ellers framheve at Ranso klarer å levere produkter av god kvalitet og til avtalt tid. Dette har også ført til at Ranso har opparbeidet seg et godt omdømme i distriktet, og samtidig vært en god ambasadør for Randaberg. Bedriften har et godt arbeidsmiljø, med flittige og ansvarsfulle ansatte.

Videre har vi kontinuitet på ledersiden, noe som er en fordel. Og så tror jeg at vi er stolte, vi har ikke fokus på handicap, men på å produsere og levere.

Stavanger

Haakon VII's gate 9

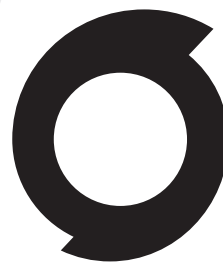
Et steinkast fra torget skal vi bygge om og etablere ny fasade på det gamle posthuset.

Arealer er tilgjengelig for virksomheter som ønsker en profilert beliggenhet midt i Stavanger sentrum

Ta kontakt med oss for mer informasjon og andre spennende alternativer

Øgreid Eiendom AS,
Verksgaten 62, 4013 Stavanger, Tlf; 51 85 40 00

www.ogreid.no

ØGREID
Øgreid Eiendom AS

Motegründeren

Gründerånden er grunnfestet i Stavanger-regionen. Det vrirler av innovative mennesker. Mange av disse opererer i det teknologiske segmentet til glede for oljevirkksomhet og annen industri. Men nå er en regional gründer også i ferd med å sette preg på det internasjonale motebildet. Det hele skjer fra Løkkeveien i Stavanger. Leila Hafzi (32) har fått en rekke priser og utmerkelser for sin skapertrang.

Designer Leila Hafzi i bakgrunnen under fotograferingen av vinterkolleksjonen. Fotografen heter Emily Ashley, mens Miriam Blix er modell.

Tekst: Egil Rugland
Foto: Haagen Tangen Eriksen/
BITMAP

I motsetning til olje og industri er ikke mote en regional øvelse. Den hører i beste fall hjemme i kategorien eksotisk. Stort mer eksotisk enn tilfellet Leila Hafzi er det nesten ikke mulig å finne. Det skyldes ikke bare hennes multikulturelle bakgrunn med norsk mor og iransk far, men også det ideelle grunnlaget for kleskolleksjonen som hun har skapt.

- Ideen ble skapt under et opphold i Nepal i september 1997. En ide som var tuftet på organisk og etisk handel med tanke på moteindustrien eller fair trade om du vil, forklarer Leila Hafzi. Til grunn ligger en tro på en bærekraftig utvikling i Nepal. Hensikten er å skape sysselsetting og vise at det i et utviklingsland kan skapes høyverdig håndverk uten at det skader miljø og klima.

Leila Hafzi er medlem i interesseorganisasjonen Initiativ for etisk handel (IEH). I ettertid har det globale perspektivet vært en gjennomgangstråd i virksomheten. Mote er i høyeste grad en global industri.

Hafzi hadde opprinnelig tenkt å gå på dansk moteskole, men det ble med tanken.

- Jeg trengte ikke skole for å finne ut hva jeg ville med moten.

”Ideen ble skapt under et opphold i Nepal i september 1997. En ide som var tuftet på organisk og etisk handel med tanke på moteindustrien eller fair trade om du vil,

ETISK HANDEL

Utviklingen har gått i faser. I 1999 drev hun butikk i Oslo for å se om markedet var klar for etisk handel i segmentet eksklusiv mote.

- Jeg opplevde at navnet mitt vokste, men at det ikke ga seg utslag i mer salg og bedre økonomi. Det skjedde noe med markedet etter 11. september 2001. Jeg flyttet tilbake til Stavanger og måtte revurdere forretningsplanene. Tiden i Oslo ga seg ikke utslag i mer salg og bedre økonomi. Etter at jeg flyttet hjem

igjen, har jeg nærmest begynt helt fra bunnen igjen.

TIL NEPAL

I perioden 2002-2005 foretok hun flere reiser til Nepal og fikk etter hvert støtte fra Innovasjon Norge, Norad, Fredskorpset og ikke minst rådgivningsselskapet Synergia i Rogaland Ipark på Ullandhaug. I desember 2005 startet hun Nepal Production i Stavanger.

I fjor høst ble vår/sommerkolleksjonen Utopia lansert i både Oslo, Los Angeles og Paris. Tekstilene som er brukt er håndmalt silke, tynnvevd og sommerlig

pashmina mikset med silke, silke chifon crêpe, håndvevd organza og organisk bomull.

Utgangspunktet for kolleksjonen «Utopia» er tibetanske powerdyr, dyr fra den tibetanske mytologien. Disse har nå utviklet seg mer til jungeldyr og en tato-
vør fra Hellas har tegnet de fantastiske motivene som er blitt håndmalt på silke i Nepal.

- Fargemessig er buddhagul en tone som går mye igjen og klærne i «Utopia» er mer et kunstverk enn tidligere. Det er mye mer detaljer denne gangen, sier Leila Hafzi.

Leila Hafzi sammen med modellen Miriam Blix.

MILJØVENNLIG MOTE

Det har ikke vært uproblematisk for Leila Hafzi å produsere kolleksjonene i Nepal. Hun er selv to ganger i året i Katmandu for å følge produksjonen.

– Det har vært et vanskelig produksjonsår, oppsummerer hun. Kongedømmet ble avsatt. Det har vært mye streiker og politisk uro. Strømmen har vært borte 16 timer i døgnet. Det har vært problematiske tider. På den bakgrunn vil hun etablere back up-produksjon i India for å gjøre seg mindre sårbar.

Målgruppa til Leila Hafzi er jenter fra 16-årsalderen og opp til 50. Kjolen ligger

i prisklasser fra kr. 2.500 og opp til kr. 30.000.

– Det er kjoler for de som har en spesiell interesse for klær. Klær som vekker følelser og som kundene skal kjenne seg igjen i.

KJENDISKJOLER

Det vakte oppsikt da popstjernen Kylie Minogue sommeren 2008 bestilte tre kjoler i forbindelse med en konsert hun holdt i Oslo.

To av kjolene Kylie Minogue har valgt er ganske politiske, ifølge Hafzi.

– Designet er inspirert av Nasa-bilder

av ozonlaget. Disse bildene har vært en sentral inspirasjon i denne kolleksjonen, sier Hafzi.

Men Hafzi har også hatt pågang fra norske celebriteter. Dorthé Skappel, Pia Tjelto, Maria Mena og Vendela Kirsebom har alle båret kjoler designet Leila Hafzi.

– Til idrettsgallaen nylig var det også forespørsler om våre kjoler. Det er klart at dette kjekt og har stor betydning for markedsarbeidet, sier Leila Hafzi.

INTERNASJONAL MOTEKATALOG

Noe som vil skape mer oppmerksomhet om kolleksjonen er at Leila Hafzi har designet kjole for franske La Redoute. Motegigant og megastore La Redoute er en internasjonal kjempe fra Frankrike som selger klær, tilbehør og interiør fra flere av verdens ledende designere og varemerker. Leila Hafzi er dermed i et meget eksklusivt moteselskap. Det betyr blant annet at hun er representert i en postordrekatalog som sendes ut i et opplag på 18 millioner eksemplarer som distribueres til 17 land.

– Dette var jo absolutt kjekt, sier en fornøyd Hafzi. Det er jo kjempebra markedsføring, og det er klart at det er viktig for oss.

Det er vel kanskje en av grunnene til at det stadig renner inn mailer med forespørsler om kolleksjonene til Leila Hafzi både fra potensielle brukere og ikke minst pressen.

NETTSHOP

I løpet av kort tid vil Leila Hafzi lansere nettshop. Merkevarer Leila Hafzi er ellers representert i butikker blant annet i Miami, St. Tropez, Tokio, Beirut og Emiratene. Det er fire butikker i Norge (Oslo, Bergen, Haugesund og Fredrikstad).

Nepal Productions har også fått tilført kapital fra en lokal investor, og Kristin Melberg ble i fjor høst ansatt som daglig leder, mens Marcus André Green er kompanjong. I øyeblikket er to skreddere fra Nepal i Stavanger som et ledd i produksjonen.

– Målet er nå å videreutvikle merkevaren og få produksjonen til å bli lettere. Det tar mellom 10 og 15 år å utvikle en merkevare i moteverdenen. Men vi skal fortsatt gjøre det etisk riktig og på høyt kvalitetsnivå i rimelige prisklasser, sier Leila Hafzi.

Nå har hun holdt virksomheten i gang i 12 år. Tålmodighet og kullsviertro på egne produkter tyder på at hun for alvor er i ferd med å slå gjennom i det internasjonale motebildet.

Noen av barna som bor i byen

SOS mamma Joyce i Vikinghuset sammen med to av barna som bor i huset og ei nabo jente til venstre.

fter tar ansvar i Zambia!

Mange av de 30 bedriftene i Rogaland som finansierer et hus i den nye SOS Barnebyen i Livingstone, Zambia, dropper julegavene til de ansatte.

Tekst: Elianne Strøm

Det nye huset gir 10-12 foreldreløse barn en trygg oppvekst helt til de klarer seg selv. De får tildelt en egen SOS-mamma som sørger for trygghet, mat og klær.

Zambia er et av landene i Afrika sør for Sahara som er sterkt rammet av HIV og Aids. Omtrent 80 prosent av befolkningen på landsbygda lever under fattigdomsgrensen, og mer enn halvparten av barna er kronisk underernært. SOS Barnebyer gir langsiktig hjelp til barna, men også nærmiljøet. I tillegg til boliger til barna, blir det også opprettet skole, barnehage, medisinsk senter og et trade senter.

Huset i Livingstone er døpt Vikinghuset. Ordet "Viking" betyr mye for nærmiljøet her i regionen, og Viking fotballklubb har også vært en av de store bidragsyterne. Vikinghuset åpnet 7. oktober 2008, men prosjektet er ennå ikke ferdig finansiert. Målet er å samle inn 900.000 kroner som også inkluderer flere års drift. Pr. januar 2009 er det blitt samlet inn 600.000 kroner. Skretting ARC (Skretting Aquaculture Research Centre AS) er en av bedriftene i Rogaland som har bidratt til at barna har et trygt sted å bo. Istedet for julegaver til de ansatte valgte bedriften å gi til noen som virkelig trengte det.

ISTEDET FOR JULEGAVER

Alex Obach, adm. dir. i Skretting ARC, kan

fortelle at Skretting lenge har hatt en tradisjon om å støtte humanitært arbeid. Da Vikinghuset dukket opp, var det ingen tvil.

- Det er jo ekstra flott å kunne være med å bidra til et så lokalt prosjekt. Det er flott å kunne følge med i utviklingen, både gjennom bilder og informasjonsbrev. Det gir en ekstra feel-good følelse, fortsetter den engasjerte lederen.

De siste fem årene har bedriften gitt til humanitære prosjekt, og de siste to årene har det altså vært Vikinghuset i Zambia som har vært på agendaen.

- Julegaver er jo hyggelig, men jeg synes det er for mye fokus på forbruk. Dessuten er julegaven fra bedriften ofte bare en "ekstra", og har vi virkelig behov for den? spør Obach.

Derfor syntes han det var bedre å gjøre noe fornuftig, og da dette forslaget ble lagt fram, syntes alle at det var en god ide. Mye bedre enn en julegave.

EIERSKAP

- Vi syntes Vikinghuset var et flott forslag, ikke minst også fordi det var lokalt drevet. Viking er jo noe som betyr noe for mange av oss her i byen, så da ble det jo ekstra kjekt. Dette var jo et konkret prosjekt, vi så hvor pengene gikk, og vi fikk god kontakt med SOS barnebyer, og det betyr en del, forteller Obach.

Når det gjelder engasjementet hos ansatte, mener Obach at et slikt samarbeid ikke kommer naturlig dersom en ikke har de ansatte med seg.

- Som i dette tilfellet, der er det er

En av englene fra 2008-prosjektet, som både ble maleri, julekort og kalender. Modellen er laget av Amalia McClure, da hun var fire år gammel. Hun var ved Scala barnehage, Tasta - og tegningen ble malt av elever ved samme barnehage.

Vikinghuset

... fortsettelse fra forrige side

en ansatt som kjenner ekstra godt til prosjektet og er engasjert også privat. Hun holder tak i dette, og sørger for at vi andre hele tiden er oppdatert. Eierskapet i bedriften er viktig.

Obach tror at flere bedrifter hadde bidratt dersom "prosessen" hadde vært litt enklere.

- Jeg tror at mange tenker på at de gjerne skulle ha bidratt mer, men at de ikke har tid til å tenke på hvem de skal kontakte for å finne ut av hva de kan engasjere seg i. Derfor blir det nok ofte bare med tanken, sier han.

Alle har et ansvar, mener han! Og han tror at bedriftene ønsker å hjelpe, og tror ikke på at det gjøres fordi det er "moderne". De humanitære organisasjonene bør være mer ute "å selge", holde næringslivet oppdatert på hva som skjer. Ledelsen må ta initiativ, og det samme må de ansatte. Han er sikker på at dersom en spør de ansatte, vil det dukke opp minimum ett forslag til hva bedriften kan gjøre, og bare der har man skapt engasjement.

Han mener ikke at en skal gi bort alle de sosiale godene i bedriften, men å ha en sunn balanse.

- Vi kan redusere noe av utgiftene på julebordet, og donere vekk resten, sier han. Eller f.eks. lodde ut julegavene som kommer inn til bedriften, og la pengene gå til en god sak. Dette skaper også et fellesskap, og ikke minst stolthet for arbeidsplassen, sier han.

Skretting ARC ønsker å fortsette å bidra til Vikinghuset er full-finansiert.

- Vi skal bidra så godt som vi kan, det er et flott prosjekt, avslutter han.

BRUKER BARNESTREKEN

En annen rogalandsbedrift som også har bidratt til prosjektet, men på en litt annen måte, er Englemakerne (skifter navn i disse tider). De to driverne Unni Haaland Aano og Ellen Andersen har bla. auksjonert bort bilder til inntekt til Vikinghuset.

Det begynte som et 2008 prosjekt, med englebilder som ble laget i samarbeid med seks skoler og barnehager. Englene ble tegnet av barna, deretter overført til lerret og malt av barna i samarbeid med Aano og Andersen. Etter mye positiv omtale bestemte damene seg for at de ville auksjonere bort bildene til en god sak. Det viste seg at 2008 allerede hadde et samarbeid med Vikinghuset, og det ble derfor naturlig at valget falt på det.

- For oss var det svært positivt, ikke minst fordi det knytter norske barn sammen med barn i Zambia, sier Aano.

Den lille bedriften driver altså med forming for og av barn, de bruker barnestrecken, som de selv sier.

- Barn er mye friere enn oss voksne i måten å uttrykke seg på, derfor er det utrolig spennende å jobbe med dem, for-

Unni Haaland Aano (til venstre) OG Ellen Andersen fører barnas tegninger over på lerret og skaper fargerik billedkunst.

SOS mødre synger på åpningsdagen.

klarer Aano, som selv er formingslærer.

De to damene startet med dette arbeidet i 2002, men det var 2008-prosjektet som virkelig ga dem den store oppmerksomheten. De har senere vært med på en rekke prosjekt, men drømmen er å få lov til å utsmykke en større bedrift, eller aller helst et hotell.

-Gjerne sammen med en barnehage eller de ansattes barn, sier en drømmende Aano.

Utover bildene som ble solgt på auksjon, har motivene blitt brukt til julekort og en årskalender hvor deler av inntekten har gått til SOS-barnebyer. Aano og Andersen har også levert kort til Stavanger kommune, som også gav

bidrag til barnebyene. Aano synes det er viktig å hjelpe de som trenger det, og for henne og hennes kompanjong er det ekstra givende når det er barn som er involvert.

- Vi har råd til å hjelpe og for oss er det en ekstra dimensjon i arbeidet, sier hun.

Hun håper flere bedrifter i Rogaland også velger å bidra.

Tekst: Elianne Strøm

Stor aksept for bedrifter som sponser humanitært arbeid

Undersøkelser viser at sponsing av humanitære formål (sosiosponsing) gjør befolkningen mest positiv til sponsing. Likevel er det nedgang i sosiosponsing.

Det ble i 2008 benyttet 3,5 mrd. kroner på sponsoravtaler i Norge, en vekst på 6,6 prosent fra 2007. Av dette stikker humanitær sektor av med 372 millioner. Men sosiosponsing hadde en tilbakegang på 14 prosent.

- Det var uventet at sosio fikk en tilbakegang i 2008, sier Hanne Vaagen, som er fagsjef Sponsoring hos Synovate. - Tvert imot var det en antagelse i markedet at sosiosponsing kom til å være vinneren i 2008. fortsetter hun.

Med tanke på stadig større fokus på samfunnsansvar og det faktum at sponsing benyttes mer til omdømmebygging enn tidligere, var dette også i tråd med Synovate sine hypoteser. Vaagen mener at nedgangen har flere årsaker.

-Kanskje den viktigste grunnen er at det stormet i mediene rundt flere organisasjoner, og at det har bidratt til kalde føtter hos sponsorene. Omdømme er alfa omega innen sponsing, sier hun, og fortsetter: - I tillegg vet vi fra våre undersøkelser at norske ledere synes det er vanskelig å utnytte sponsorater innen humanitær sektor.

HVORDAN KNEKKE "SOSIOKODEN"?

Tilbakemeldingene fra næringslivet er altså et de synes det er vanskelig å utnytte sosiosponsoratene.

-Det finnes imidlertid en rekke gode eksempler på at slikt samarbeid fungerer, forsikrer Vaagen oss om. Unicef og IKEA, Reitan Servicehandel og MOT, Toro og Redningsselskapet for å nevne noen. Felles for disse samarbeidene er at de har vært flinke til å integrere sosiosponsoratet i øvrig markedskommunikasjon, samtidig som de har funnet en troverdig sammenheng mellom bedriftens virksomhet og organisasjonens arbeid, forklarer hun.

Videre hevder hun at sosiosektoren må være enda tydeligere på "whats in it for me?" når den er i dialog med potensielle sponsorer. På denne måten kan organisasjonene hjelpe bedriftslederne til å

knekke "sosiokoden".

Frykt for å bli oppfattet som "kjøper av god samvittighet", kan være med på å forklare nedgangen. Dagens forbrukere er mer opptatt av ærlige hensikter enn noensinne. Engasjement som ikke oppleves ekte vil kunne gi motsatt effekt. Det finnes fremdeles bedrifter som gir bort penger til gode formål, men i stadig større grad må humanitær sektor tenke gjennom hvordan de kan bidra i bedriftens utvikling. Enten det er merkevarebygging, engasjement og holdninger internt eller i forhold til omdømme.

Vaagen forteller at de har sett en klar profesjonalisering av sosiosponsing de siste årene. Større og større vektlegging på dokumentasjon ift. utvikling av sponsorkonsepter gjør at organisasjonene lettere kan finne næringslivsaktører som samsvarer med egen verdiprofil, og på den måten finne en troverdig samarbeidspartner.

TRE SOSIOTRENDER

I tillegg til en generell profesjonalisering av sosiosektoren, vil Vaagen trekke frem tre spesifikke trender som i større grad vil gjøre seg gjeldende fremover.

1. Samarbeid på tvers av sponsorkategorier:

Dette er vanligere i utlandet, men vi ser nå at Norge følger etter. Det mest vanlige samarbeidet er mellom humanitære organisasjoner og idrett, ved at en viser samarbeidet ved logoen til organisasjonen på en håndball- eller fotballdrakt, eller at deler av en påmeldingsavgift til et idrettsarrangement går til et velledig formål. De siste årene har vi også sett at organisasjoner samarbeidet med festivaler og andre events for å treffe målgruppen sin på andre arenaer.

2. Fra kjøpsutløsende til kampanjeutløsende donasjon:

Da automatinntekten ble borte, ble organisasjonene tvunget til å tenke anner-

Hanne Vaagen er fagsjef hos Synovate.

ledes. Redningsselskapet fikk i 2005 sponsorprisen for sitt samarbeid med TORO, hvor det går en krone til hver solgte fiskeposesuppe. MOT har tatt det et skritt videre, og ble i 2008 nominert til årets sponsorobjekt for deres samarbeid med Reitan Gruppen, hvor 7-eleven og Narvesen kjører ulike kampanjer hvor deler av overskuddet går til MOT sitt arbeid.

3. Den grønne bølge:

Den grønne sosiobølgen har ikke for alvor skyllet innover Norge ennå, men vi ser at stadig flere sponsorer snuser på de grønne organisasjonene. Foruten at det er en generell trend for miljøbevissthet, har også de grønne organisasjonene en stor fordel profilmessig - da den største utfordringene innen sosiosektoren er at mange organisasjoner oppfattes som like. Det er derfor rimelig å anta at disse organisasjonene kommer sterkere på banen i 2009, og at Bellona får større konkurranse.

Tekst: Elianne Strøm

Sandnes kulturhus sikter

- Mye av det beste som skjedde i Stavanger2008 fant sted i Sandnes og i Sandnes kulturhus. Dette skriver kulturhussjef Anders Netland i kulturhusets program for januar – juni 2009. Det er ikke tale om selvskryt. - Mary Miller er en av kildene! Men vi som jobber her har det for travelt til å nyte utsikten fra pallen, sier Netland til Rosenkilden. Og selv med kåring av Riksteatret som årets arrangør for 2008, er Netland nøktern. De fikk nemlig prisen også i 2007.

Tekst: Jan Gjerde
Foto: Philip Tornes/
BITMAP

- Vi hadde nesten 77.000 besøkende i 2008. Dette skyldes et bevisst programarbeid siden huset ble innviet i 2000. Men vi skal også være bevisste på husets beliggenhet i en sterkt voksende by og hvor også publikum søker oss fra de omkringliggende kommunene. I 2009 fortsetter vi for fullt satsningen på RAS, Regional Arena for Samtidsdans. Dette er et pionerarbeid som støttes av Norsk Kulturråd, Rogaland Fylkeskommune, og Sandnes kommune.

- Intervjuren bor i Stavanger og er gjerne besøkende i Sandnes kulturhus. Det skyldes ikke minst operaoppsetningene. Vi møter ofte flere bekjente i Sandnes enn i Stavanger når vi kulturerer oss. Tyder ikke det på at Sandnes kulturhus har opparbeidet seg en regional posisjon?

- Den store konsert- og teatersalen har en scene på 250 kvm og orkestergrav på 97 kvm. Salen tar 650. I noen år har vi vært alene om å kunne ta i mot operakompanier. Dette vil forandre seg når Konserthuset i Stavanger står ferdig. Det mest spennende som skjer på denne fronten nå er den planlagte etableringen av et Operaselskap i Rogaland, med Stavanger, Sandnes, Haugesund og Rogaland Fylkeskommune som eiere. Da blir vi i stand til å lage egne operaproduksjoner med en fast organisatorisk ramme. Det vil innebære en tilvekst til Rogalands kulturliv som kommer sent, men godt. Ellers vil jeg nevne at oppsettingen av Hertervigoperaen, "Melancholia" av Jon Fosse og Georg Friedrich Haas i juni i samarbeid med bl.a. Opera National de Paris og Den Norske Opera & Ballett, er blant de enkeltarrangementer under

Stavanger 2008 som har fått flest anmeldelser utenfor Stavangerregionen.

OLIVER PÅ HOVEDSCENEN

- Både dans og opera er forholdsvis smalt. Dere kan ikke leve av kritikker?

- Derfor har vi også stor bredde i vårt programtilbud, fastslår Netland. I slutten av januar går musikalen Oliver på vår hovedscene, basert på romanen Oliver Twist av Charles Dickens. Dette er en egenproduksjon her på huset med budsjett på fem millioner. Dette hadde vi ikke greid uten støtte og sponsorer. Her møtes internasjonale skapere av musikk-dramatiske oppsetninger med nasjonale størrelser og ikke minst en enorm bredde av lokale aktører foran, bak og på scenen. Mange skulle vært nevnt, men jeg nøyer meg med å framheve musikalsk leder Per Kristian Skalstad og Sandnes orkesterforening. Tenk på hva dette betyr for kulturlivets infrastruktur i vår region? Deltakerne til oppsettingen kommer fra hele regionen.

- Jeg intervjuet Stavangers kultur-sjef Siri Aavitsland for Rosenkilden før årsskiftet. Her nevnte hun Stavangers strategiske plan for kunst og kultur 2009 – 2014, hvor hovedmålet var å lage et "veikart" for utviklingen videre, det å skape en infrastruktur for et rikt kulturliv. Har Sandnes liknende planverktøy?

- Vi arbeider nå med en egen kommunedelplan for kultur under ledelse av kultursjefen, og hvor vi sammen med byens øvrige kulturinstitusjoner er med som referansegruppe. Den skal gå inn i selve kommuneplanen. Her vil det ligge mye spennende. Kanskje også litt sprengstoff som tangerer kommunestrukturen. Sett fra vår synsvinkel stiller vi spørsmålet: Vil storebror i nord gi oss muligheter for å utvikle institusjoner av regional betydning i Sandnes, slik vi har greid det med Vitenfabrikken? Eller vil Stavanger som regionsenter grave til seg det meste?

BÅDE HIP HOP, OG PIPPI

- Du fortale meg at du er klaverpedagog av utdanning. I en slik prosess vil finger-spitzengefühl komme vel med?

- Som kulturhussjef i Sandnes er det mitt primære ansvar å bidra til at selve huset utvikler seg innenfor de vedtekter eieren har besluttet. Jeg har et godt og aktivt styre og kommunestyret er husets generalforsamling. Å ha eieren i ryggen er viktig både i det daglige arbeidet og når det gjelder visjoner for framtiden. En viktig oppgave er å sikre øvingslokaler til RAS. Dette krever et nybygg utenfor selve Kulturhusbygget på grunn av grunnforholdene her. Videre: Kulturhuset er for hele byens befolkning. Vi spør ikke om kulturell sjanger, kun om kvalitet og om det passer inn i våre lokaler. Vi har både hip-hop og Pippi Langstrømpe på programmet i vår. Og så må vi ikke glemme samarbeidet med blant annet Sandnes Kulturskole. Det er kulturhussjefen som er kunstnerisk ansvarlig. For meg er kvalitet det viktigste. Å samle fulle hus kan være et kvalitetstegn, men ikke i seg selv. Vi leier også ut lokalene til eksterne arrangører. Det hender vi sier neitakk fordi vi ikke er overbevist om innholdet holder mål ut fra de kvalitetskriterier vi styrer etter.

Forholdet til våre naboer er det andre som har ansvaret for. Min oppgave er sammen med byens øvrige kulturaktører å bevise at vi i Sandnes er en del av en større sammenheng. Arbeidsmarkedet kjenner ikke kommunegrenser lenger. Men en attraktiv region for arbeidskraft trenger kultur. Sandnes kulturhus ble klubbet igjennom i bystyret med knapp margin for ti år siden. Jeg mener at Sandnes Kulturhus har vært med å gi Sandnes en ny identitet. Jeg har en god magesfølelse for framtiden, sier Netland.

høyt

A low-angle photograph of a man with dark, curly hair looking upwards. He is wearing a dark brown jacket. In the background, a tall, cylindrical brick chimney rises diagonally towards the top left of the frame. The sky is overcast and grey.

Anders Netland (44 år)
Utdannet klaverpedagog
Har vært musikk lærer, kulturhusleder i Tysværtunet, konserthussjef i Festiviteten Haugesund og er nå kulturhussjef i Sandnes kulturhus.

SANDNES KULTURHUS

Bygningmessig innhold: To scener, romslig foaje, administrasjon og eksternt drevet restaurant
Antall anstatte: 10 fast ansatte, 1 prosjektansatt og ca 30 freelancere.
Årsomsetning: ca 25 mill.
Faste aktiviteter: Konserter, teater/ musikkteater og danseforestillinger
Lenke til vårens program:
www.sandnes-kulturhus.no/

Tødaen – ein rektige rab

Trygve Jacobsen, Tødaen blant barndomsvenner, er hillevågsgutten som startet med to tomme hender og ingenting i lommene. Evne til å kommunisere og gjøre langsiktige investeringer har gitt stor avkastning innen avfallshåndtering og næringseiendom. Men pengene er ikke drivkraften hevder han. Mannen lever et nøkternt liv og har fokus på å ha det kjekt.

Tekst: Trude Refvem Hembre
Foto: Philip Tornes/BITMAP

Trygve Jacobsen har hatt stor suksess i næringslivet. Han kjennetegnes som jordnær, beskjeden og mediesky. Det siste kan bekreftes av Rosenkilden – han er nemlig en av de ytterst få som har vært skeptisk til å bli portrettert i magasinet. Men med forsikring om at han skulle få lese gjennom manus før publisering, gikk det heldigvis greit.

HILLEVÅGSPATRIOT OG RETRO

Rosenkilden møter opp i Hillevåg hvor Trygve Jacobsen har kontor over Rema-butikken. Inngangen ligger ved siden av industribygget, en anonym og svært lite prangende entré for et av Stavangers mest solide konsern tenker vi idet vi går opp den anonyme trappen og inn i fine kontorlokaler som ble pusset opp for fem år siden. Trygve Jacobsen gir et solid førsteinntrykk, hilser imøtekommende på Rosenkildens utsendte og viser vei til et stort mørkt styreromsmøtebord.

- Så kan vi få se "bestastuå" ittepå? spør Rosenkilden.

- Hva, har du hørt om den? Ja, da går vi like gjerne inn dit med en gang.

Her har Trygve Jacobsen innredet sin barndomsstue med møbler, tepper, lamper, bilder, radiokabinett – alt fra hans kjære hjem. Til og med lukten i teppene er intakt, vi er praktisk talt satt tilbake til 1950-tallet, og Trygve Jacobsen starter mimringen...

TA VARE PÅ HISTORIEN

- Jeg er opptatt av å ta vare på røttene, sier han oppriktig. Vi forstår raskt at

han kjenner Hillevågs historie inn og ut og opp og ned: Gatenavn, familier, historier fortelles i et raskere tempo enn Rosenkilden klarere å notere, sammen med kuriositeter ved det hillevågske næringsliv. Trygve Jacobsen er oppvokst på Bispeladegård, et steinkast fra kontoret sitt. Yngst i en søskenflokk på tre og fredsbarn fra året 1946.

- Far var på sjøen. Han hadde frakteskute og reiste opp og ned langs kysten. Mor jobbet som sesongarbeider i hermetikken og begynte på jobb klokken syv og syklet hjem i lunsjpausen for å forberede middagen for oss. Senere sydde hun og søsteren min lamper i dette bygget hvor det lå et verksted som laget lampeskjermer. Alt var i Hillevåg, minnes Jacobsen: Stavanger Flint, Solfjell Møbelfabrikk, Stavanger Rørhandel, alle fabrikkene, flere bakerier, smed... ramser han opp.

- Det eneste vi ikke hadde var gullsmed, men det var et arbeiderstrøk, så det hadde vi ikke bruk for. En gang hadde jeg besøk av tidligere fylkesmann Konrad B. Knudsen, fortsetter han. Han kunne fortelle noe artig: At akkurat her hvor kontoret mitt er, skulle det nye rådhuset i Hetland kommune ligge. Men det ble det aldri noe av siden Hetland ble slått sammen med Stavanger kommune i 1965.

HARDT ARBEID

Trygve Jacobsen startet tidlig sin arbeidskarriere.

- Som smågutter samlet vi flasker og skrot som vi solgte til skraphandleren. Allerede som niåring ble han avisbud i seks år for Stavanger Aftenblad.

- Jeg fikk betalt to kroner pr dag og hadde 115 aviser på ruta mi, forteller Trygve Jacobsen. Jeg husker jeg syklet til

byen hver måned for å hente lønningen. Jeg fikk 60 kroner og betalte seks kroner i skatt. Jeg har faktisk talt attest på at jeg gikk med avisen, sier han nesten litt stolt.

Trygve Jacobsen startet sitt yrkesaktive liv som kontorlærling hos Middelthun Spedisjon. Deretter fulgte 13 år i langtransport ved Lima-terminalen hvor han bygget opp dette selskapet. På 80-tallet ble han transportsjef hos Aker Base i Tananger.

- Det var en lærerik tid, og jeg var stjernegutt der, forteller Jacobsen. Hans avdeling ble den mest lønnsomme på basen. Etter Aker-perioden startet Trygve Jacobsen for seg selv med kontor i kjel-

bagast fra Hillevåg

Drivkraften er ikke store tall, men mennesker i arbeid. Medarbeiderne er min viktigste ressurs, sier Trygve Jacobsen. Her er han foran sitt nye næringsbygg i Hillevåg.

leren. Etter et år var omsetningen på syv millioner kroner og tre ansatte. Dette selskapet solgte han imidlertid etter tre år for 50 millioner og gjorde nye investeringer. Etter noen år i karantene, startet han igjen et nytt selskap som ble solgt, og ny frisk kapital ble lagt inn i eksisterende Westco.

- Mange sier vi har tjent penger på søppel, men det er ikke slik det er. Drivkraften er ikke store tall, men mennesker i arbeid.

Dette er Trygve Jacobsens enkle oppskrift.

DRIVKRAFTEN

- Hva er det som driver deg og hva er dine beste egenskaper?

- Det er hardt arbeid, jeg har alltid vært vant til å arbeide hardt og mye, svarer Jacobsen. Og tilføyer: Men det viktigste er at det er kjekt og at medarbeiderne er motiverte. Det er nok her jeg har min styrke, i kommunikasjonen med mennesker, mener gründeren og mangemillionæren.

- Det har aldri vært pengene som har vært drivkraften for meg. Folk tror jeg sitter på en pengebinge, men det er ikke slik det er. Pengene vi har tjent på salg av virksomhet to ganger er sprøytet

inn igjen i vår virksomhet, poengterer Jacobsen. Derfor er Westco en usedvanlig solid bedrift med 150 millioner kroner i aksjekapital som Trygve Jacobsen eier sammen med kona og sønnen.

- Trygt og solid er mitt poeng, er Jacobsens kommentar.

- Jeg tar på meg et samfunnsansvar med å drive næringsvirksomhet.

Trygve Jacobsen (61), er eier og gründer av Westco. Han har vært gift i 42 år, har en sønn og to barnebarn.

... fortsettelse fra forrige side

Derfor tenker jeg langsiktighet og trygge arbeidsplasser framfor kortsiktig gevinst. Denne samfunnsforvaltningen er det viktig å være ydmyk overfor og det å bygge arbeidsplasser er krevende og verdifullt for samfunnet.

- Ka e det me di fra Hillevåg? Spør Rosenkilden. Mange i hans alder har lykkes i kultur- og næringsliv, som Michael Nygaard, Engwall Pahr-Iversen, Kjell Pahr-Iversen, Rolf Heggheim for å nevne noen.

- Jeg tror svaret her er at vi har aldri fått noe gratis. For oss var det ingen selvfølge å få ting. Vi har jobbet for alt. Foreldrene våre hadde ikke noe å gi, så vi måtte skaffe det selv. Rett og slett hardt arbeid, er Trygve Jacobsens enkle forklaring.

PENGER

På spørsmål om hvordan han opplever å alltid bli omtalt når avisene lager saker om Stavangers rikeste, svarer han:

- Det er ikke viktig. Det er som sagt ikke pengene som er drivkraften.

Kineserne sier noe fornuftig: At eier du mer enn syv ting, eier tingene deg. Mange kjøper seg eiendommer i utlandet, men hva skal jeg med det? Jeg har nok med hus og hytte her til lands.

Hans nøkterne livsstil kan bekreftes av andre. Rosenkilden tok nemlig en aldri så liten sjekk før møtet med Trygve Jacobsen. Vi tok en telefon til klassekamerat Harald Sig. Pedersen som best kjennes som tidligere adm. direktør i Aftenbladet. Han kan fortelle dette om Trygve Jacobsen:

- Tødaen e ein rektige rabbagast, ler han. - Han har vært utrolig flink. Faren hadde frakteskute som het "Vestmar". Trygve lever så enkelt at det er nesten utrolig. Han har samme kone, samme hus og samme bil. Ikke noe snobberi der – de er nøkterne folk. Kona er fra Drollehåla (red. anm. Stavanger øst) og det legger hun ikke skjul på. Folk i Hillevåg var jordnære og hardt arbeidende. Til og med de som eide fabrikkene syklet til jobb, kan Harald Sig. Pedersen fortelle.

MER GJENVINNING GIR BEDRE KLIMA

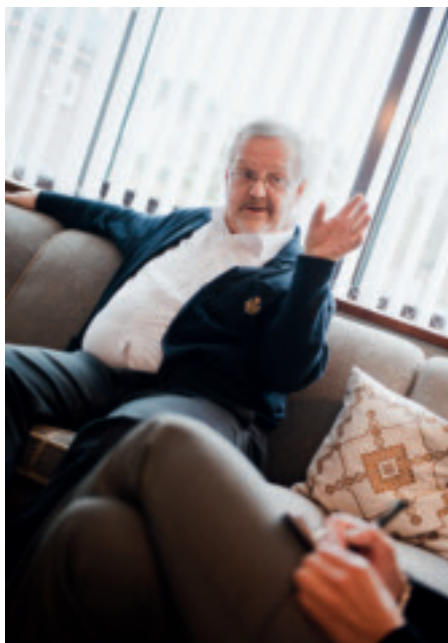
Trygve Jacobsen grunnla og eier fortsatt Westco og SAR, selskaper som har hatt suksess på avfallshåndtering innen oljerelatert virksomhet og for private husholdninger. Westco har 40 biler og 8.000 containere og håndterer årlig 50.000 tonn søppel. SAR er største aktør på farlig avfall i Norge. De er engasjert i energigjenvinningsanlegget på Forus som tar imot 45.000 tonn restavfall årlig som det blir strøm til Lyse av. Konsernet har virksomhet langs hele Norskekysten:

Hammerfest, Sandnessjøen, Mo i Rana, Kristiansund, Florø, Bergen og Stavanger.

UTENLANDSSATSING

- Kan du si litt om den internasjonale virksomheten deres?

- SAR har et prosjekt i India, i Kakinada som er hubben for oljevirksomhet i Bengal-bukta. Vi ble kontaktet av et indisk selskap som har tiltrådt den europeiske miljøkonvensjonen. Selskapet vårt i India er et joint venture-selskap med et indisk selskap og har drevet bra i tre år. Selskapet har omtrent 25 ansatte og tar imot farlig avfall og rengjør tanker på noen timer med høytrykkspyling. Arbeid som inderne tidligere brukte flere dager på uten slikt spesialutstyr, forteller Jacobsen som er styreleder i SAR.

Trygve Jacobsen i "bestastuå".

Westco hadde møte med det indiske statsoljeselskapet og ble hentet på flyplassen klokken to om natten. Hele administrasjonen i selskapet stilte opp på flyplassen, og de tre nordmennene fikk hver sin limousin med uniformskledd sjåfør. Da hadde Trygve Jacobsen sagt: "eg trengte ikkje dette eg" og tenkte nok at nå skulle de sett ham hjemme.

FINANSKRISEN

- Kan du si noe om finanskrisen?

Trygve Jacobsen er pragmatisk og tenker at "det må gå seg til".

- Vi må bare jobbe så godt vi kan og ikke bli tungsinn. Jeg tror det viktigste er å gjøre det beste ut av situasjonen, svarer han på den saken.

- Banken har vært en viktig samarbeidspartner og har stilt opp for meg. Banken som har vært hovedforbindelsen hele tiden, er SR-Bank. - De største utfordringene er å få tak i kvalifisert arbeidskraft. Skoleverket har ikke til-

strekkelig ressurser på utdanning av miljøingeniører og SAR må derfor selv lage opplæringsprogrammer for at ansatte skal få tilstrekkelig kompetanse, bemerker Jacobsen.

NÆRINGSUTVIKLING

Westco sitt nyeste byggeprosjekt er et klimabygg på Telenor-tomten i Hillevåg. Her i Torgveien reises nå et 4000 m2 stort bygg som skal huse kommunens fysio- og ergoterapiavdeling som samlokaliseres i et energioptimalt og framtidsrettet bygg. Her blir det 100 parkeringsplasser under bygget. De eier en del næringsbygg i regionen, rundt 50.000 m2 næringseiendom.

- Hvorfor gikk selskapet ditt

Buøy Invest inn som hovedeier av Rosenbergtomten, og hvilke planer og tanker har du om utviklingen her?

Jacobsen svarer at han ser på den 430 mål store tomten som en langsiktig investering for byutvikling.

- Videre er det klart vi er avhengige av rammevilkår for næringslivet. Det er jo kjekt, det er derfor vi holder på, avslutter den sympatiske mannen i Hillevåg.

PS. ANSATTE VIKTIGST

Rosenkilden oversender manus til Trygve Jacobsen og ringer ham opp noen dager senere. Han er litt skeptisk og sier:

- "Hei, eg må sei eg lige det ikkje. Kåna blei litt øvegidde av disse greiene. Me e jo beskjedne både hu og meg. Det ser ud som eg prøve å framheva meg sjøl."

Rosenkilden presiserer at det er magasinets framstilling av ham som bedriftsleder og bedriftseier som blir presentert i artikkelen.

- Det som er viktig er å fremheve folkene. De er den viktigste ressursen i selskapene og det kommer ikke tydelig nok fram. Jeg har notert "folk" med to streker under. Uten dem hadde vi ikke fått til noe, understreker Jacobsen.

"Det e fint, då tar eg det hjem te na mor. Hu e ikkje fra Drolleholå forresten, men ikkje langt i fra", presiserer Trygve Jacobsen helt til slutt.

WESTCO AS

Etablert: 1985

Daglig leder: Reidar Taarland

Antall ansatte: 250 (Westco Miljø 70, SAR 110 ansatte og 50 ansatte i andre selskaper)

Omsetning: 780 mill. NOK (2007)

www.westco.no

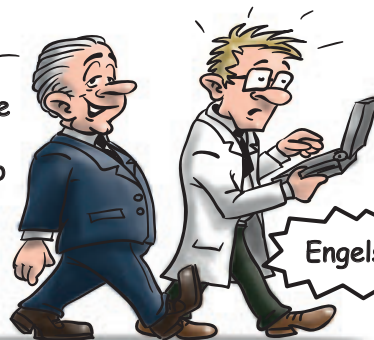
Du er
vel godt
forberedt
til møtet?

Jada, jeg har
full kontroll!

Ta et språkkurs i dag!

Den engelske
kunden
forventer jo
mye av oss...

Engelsk?!?

Berlitz - Stavanger
907 97 431 - www.berlitz.no

Berlitz®

FABi

fabi

Tid for forandring

Nå har vi grunn til å snakke i store bokstaver
> Les mer på www.fabi.no

FABi

Fabi tilbyr rekruttering og utleie av ledere og økonomer. Kvalitet, bransjekunnskap og forståelse for kundens forretningsmessige utfordringer er blant våre styrker.

Husk søndagsmiddag
hver søndag
fra kl 13 – 17!

VI LAGER EN UNIK RAMME RUNDT DITT ARRANGEMENT

Utstein Kloster Hotell gir deg en hyggelig og profesjonell ramme rundt kurset og konferansen! Enten du skal ha et dagmøte eller trenger overnatting, står våre velutstyrte, lyse og fine konferanserom til din disposisjon. Vi gir deg god, personlig service, og våre menyer bygger på førsteklasses lokale råvarer. Velkommen!

UTSTEIN KLOSTER HOTELL, 4156 MOSTERØY
TLF. 51 72 01 00. E-post: post@utsteinklosterhotell.no

Utstein Kloster Hotell™

Serverdrift

Høy kompetanse

www.hesbynett.no
tlf: 51 53 20 53

Redd for å miste data?
Høye driftskostnader?
Ustabil tjeneste?

Hesbynett hjelper deg

- høy kompetanse,
- høy oppetid,
- god service!

post@hesby.net eller 51 53 20 53

HESBYNETT

Kongeriket på Soma

- Stangeland samler kongeriket på Soma, stod det å lese i Solabladet rett før jul. Kanskje du husker overskriftene og bildene i presse og på tv da Stangeland-gruppen var på flyttefot med 200 biler og maskiner fra Forus til nytt anlegg på Soma, der den gamle Soma-leiren tidligere lå.

Tekst: Erik Lindboe
Foto: Philip Tornes/BITMAP

Stangeland-gruppen ble etablert i 1959 av Trygve Stangeland, med en traktor og et lesseapparat. Men det er neppe begrepet Stangeland-gruppen folk tenker på når de snakker om en av landets største maskinentreprenører innen bygg og anlegg. Nei, det er nok TS-en det går på da. Alle vet jo hvem TS-en er!

I dag er det Olav Stangeland, sønn til gründer Trygve, som styrer butikken. Tommy, Olavs sønn, er også med i ledelsen som styrer aktivitetene til Stangeland Maskin og Stangeland Kran. Far Trygve har hånd om den tredje foten i Stangeland-gruppen, nemlig T.S. Eiendom. Gruppen har også eierinteresser i en rekke andre bedrifter innen bygg og anlegg. Anno 2009 er Stangeland en av Norges største maskinentreprenører med rundt 620 ansatte, og en omsetning som passerer 1,3 milliarder.

INN MED MORSMELEN

Olav Stangeland forteller at han i oppveksten praktisk talt fikk virksomheten inn med morsmelken. Som sønnen i familien var det naturlig at han ble med Trygve på jobb.

- Jeg husker godt da vi fikk den første Brøyten i 1961. Og jeg var bare 11 år da jeg jobbet lange dager i hele sommerferien med å laste sand på lastebilene under byggingen av Shell-raffineriet. I og med at jeg stadig jobbet framfor å ta lang utdanning, så var den beste måten å lære meg bransjen på å starte opp med egen bedrift, framfor å tusle rundt som sjefens sønn.

Som sagt, så gjort. I 1975 startet han opp med egne maskiner og folk, og fikk dermed anledning til å lære alt fra bunnen av på egen hånd. Etter hvert ble han delaktig på farens banehalvdel, og de siste 15-20 årene har han ledet

Stangeland Maskin med stø hånd.

- Vi er altså tre generasjoner Stangeland som er involvert på ulikt vis. Og så er vi entreprenører alle sammen. Vi liker oss på golvet blant maskiner og biler. Andre ting innen administrasjon og økonomi kan vi hyre inn folk til å ta seg av, mens vår genuine interesse for alt som skjer rundt i bedriften er det ikke så lett å ansette folk til. Vi har som mål å være ryddige, ha utstyr som ser skikkelig ut, biler uten bulker. Ryddighet på veien – det er den beste reklamen vår. HMS er et annet område som vi er gode på, og målet er å bli best i hele bransjen. Vi bruker store ressurser på dette, både tid, krefter og penger. Vi har til enhver tid sju mann som jobber med HMS, og jeg deltar selv på ukentlige HMS-runder.

FRA SØRAGADÅ TIL SOMA

Det første kontoret til Trygve Stangeland lå i Søragadå 27 i Stavanger. Etter hvert som virksomheten vokste, ble hovedkontoret flyttet til Madlaveien og deretter til Forus på slutten av 1970-tallet. Men også området på Forus ble for trangt for TS-en, som grep sjansen da Forsvaret la ut den gamle Somaleiren for salg.

- Vi vant budrunden, vi søkte om omregulering av området, og resten er historie, forteller Olav Stangeland.

- Nå har vi fått samlet alt på ett sted som i areal dekker 110 mål med en bygningsmasse på 12.500 kvadratmeter. Rundt 200 millioner kroner er investert i anlegget, i verksted for maskiner, lakkeringsverksted, samt verksted for kraner og en egen utleieavdeling for diverse småutstyr i bedriften. Nå skal vi leie ut vårt eget utstyr til oss selv, sier Olav Stangeland og forklarer at tidligere var det vanskeligere å holde oversikten og kontrollen på småutstyr.

- Det ble rett og slett ikke levert tilbake igjen etter at et oppdrag var fullført. Nå blir det levert inn, og vi kan sette ting i stand igjen for videre bruk.

Og ennå er ikke skrytelisten ferdig: Ved siden av administrasjonsbygget har

Stangeland & co en 4.500 kvadratmeter stor kaldlagringshall for utstyr som de før pleide å lagre utendørs. I januar 2009 ble hallen festhall for 1100 gjester i anledning 50-årsjubileet for Stangeland Maskin og 30-årsjubileet for Stangeland Kran. Og enda har de mange mål til overs, dersom det skulle bli nødvendig med utvidelser.

- La meg føye til at vi har fått kursrom, trimrom med tilstøtende steambad, garderobes, arkiv og vinkjeller, sier daglig leder.

- Vinkjeller?

Olav Stangeland drar på smilebåndet.

- Klart vi må ha eget vinkjeller. Her skal vi ha vin og vår egen jærakevitt.

Vår sight-seeing på Soma inkluderer også et eget maskinrom med en gedigen varmpumpe. Olav Stangeland legger ut: - Vi boret 18 brønner ned til 160 meters dyp og henter varmen derfra. Vann bærer varmen rundt i gulvene i verkstedhallene og i radiatorene i administrasjonsbygget, sier han, før han spurter opp trappene med et par trinn i hvert steg. Vi jager etter for å holde tritt med ham.

For en fart! tenker vi og lurar på hvordan han greier å holde et så høyt tempo?

- Vel, jeg er som regel på jobb hver morgen rundt kl. 06.00. Men mellom 15 og 16 er jeg hjemme til middag. Det er viktig å samles til felles måltid i familien.

- Og deretter slapper du godt av foran tv-en?

- Å nei du, da er det tilbake på jobb igjen. Dessuten driver jeg gårdsbruk hjemme på Tjelta, så jeg har nok å henge fingrene i. Fordelen med gårdsbruket er at du får tankene vekk fra entreprenørvirksomheten. Ved å gjøre noe helt annet slapper du av, tømmer hjernen og er klar for neste dag.

MALAGA – HERE WE COME!

Olav Stangeland er raus når han deler ut godord til medarbeiderne.

- De setter pris på bedriften, de er lojale og respekterer det vi holder på med, sier han.

- Derfor er det også viktig at bedriften

viser gjensidig respekt, at vi setter pris på de ansatte. Det er derfor at vi enda en gang inviterte ansatte og familier med til Syden – til Malaga sist september. Oppe i all jobbingen er det viktig å få seg et aldri så lite pusterom, og en påskjønnelse på god arbeidsmoral og vel utført arbeid.

NEDGANGSTIDER?

- Jeg er ikke så sikker på at nedgangstidene til de grader er så dramatiske som massemedia vil ha det til, sier Olav Stangeland.

- Det er klart at vi ser en utflating i for eksempel boligsektoren, og høy rente er nok en medvirkende årsak til det. Boligmarkedet har vært ganske hett, men som kjent er det ingen ting som vokser inn i himmelen. Kanskje var det bare bra at vi måtte justere oss ned mot et mer normalt nivå? På den annen side: Renten er på vei nedover igjen. Dette vil bidra til at folk flest får troen tilbake, og på sikt vil forbruket øke igjen. Så langt har vi i Stangeland-gruppen merket nedgangstidene i bare mindre grad, og vi ser slett ikke mørkt på året som ligger foran oss. Faktisk er ordreservene godt over det normale i tiden som kommer, avslutter Olav Stangeland, som leder et kongedømme med en imponerende portefølje. For å nevne noe:

Utbygging av oljebasene Norsco Tananger og Dusavik, samt store masseflyttingsoppdrag for Norwegian Contractors i forbindelse med bygging av betongplattformer. Videre kan vi nevne grunnarbeidene for en rekke større virksomheter, bl.a. Statoil, Shell, Conoco, Phillips, BP, Saga, Hydro, Esso og Smedvig. I tillegg kommer vei- og jernbanebygging. Og havner. Flyplass. Gass. Fjernvarme. Rennfast.

Listen er mye lenger ...

Jevn vekst og stadig flere melk

- Vi leverer rundt én million liter melk i uken, opplyser fabrikkssjef Arild Svensen. Q-Meieriene hadde tiårs-jubileum i 2008. Meieriet på Jæren ble overtatt av Kavlø i 1998, mens navnet Q-Meieriene AS kom i 2000.

keprodukter fra Q-Meieriene

Rundt og rundt, med jevn fart, som på en karusell, frakter et transportbånd én liters melkekartonger fylt med lettmelk og skummet melk fra produksjonslinjene ved Q-Meieriene AS avdeling Jæren på Klepp. Den ferdig tappede melken transporteres videre via et kjølig ekspedisjonslager ut til kjøledisker og kunder over store deler av landet.

Tekst: Ragnar Åsland
Foto: Philip Tornes/BITMAP

- Vi leverer rundt én million liter melk i uken, opplyser fabrikkssjef Arild Svensen.

Q-Meieriene hadde tiårs-jubileum i 2008. Meieriet på Jæren ble overtatt av Kavli i 1998, mens navnet Q-Meieriene AS kom i 2000. I dag er selskapet et uavhengig norsk meieriselskap som er hundre prosent eid av Kavli Holding AS.

SØTMELKSPRODUKTER FRA JÆREN
Selskapet har to meierier, Q-Meieriene på Jæren og Gausdal.

Størst er Q-Meieriene Jæren som i all hovedsak produserer fire søtmelkprodukter på kartong: Helmelk, lettmelk, ekstra lett og skummet. I tillegg produseres det fløte, sjokolademelk, juice og syrnet melk. Q-Meieriene Gausdal produserer i tillegg til søtmelk, også fløte og begerprodukter som rømme og yoghurt.

17 Q-produkter er ute i markedet. Siste lansering er tre typer BioQ som inneholder melkesyrekultur.

I 2001 fikk Q-Meieriene den første kjedeavtalen med Norgesgruppen. Fem år senere, i 2006, fikk man nye kjedeavtaler. I dag har Q-Meieriene avtaler med alle de fire store paraplykjedene i Norge: Reitangruppen, ICA, Norgesgruppen og Coop. Over 99 prosent av dagligvaremarkedet i Norge er ifølge Svensen inkludert i de fire store kjedene.

- For å lykkes i det norske dagligvaremarkedet er man avhengig av avtaler med en eller flere av dagligvarekjedene, framholder Svensen.

LEVERER MELK TIL STORE DELER AV LANDET

Q-Meieriene har i dag cirka 15 prosent markedsandel i hele Norge. Markedsandelen på Q-søtmelk i Sør-Norge er cirka 20 prosent, i Rogaland cirka 30 prosent. Produkter fra Q-Meieriene avdeling Jæren finner man over store deler av Vestlandet, til og med Sognefjorden og på Østlandet til et stykke nord for Oslo, opplyser Arild Svensen.

I 2005 ble Q-Meieriene "Årets Gasellebedrift" (som Dagens Næringsliv kårer hvert år) siden bedriften fram til da kunne vise til høy vekst.

Året 2008 ser ut til å gå i pluss og fortsatt vekst i omsetningen.

Administrerende direktør, Bent Myrdahl, regner med at Q-Meieriene i 2008 får en omsetning på anslagsvis 600 millioner kroner. Målet er å passere en milliard i løpet av fem år.

Q-Meieriene avdeling Jæren har i dag 65 årsverk knyttet til driften, men nærmere hundre personer er involvert i alle oppgavene på meieriet, alt i fra rådgivning til produsentene til pakking av kundeordrer.

RÅMELK FRA 350 GÅRDER

- Vi får melk fra 350 gårder i Rogaland, fra Vindafjord i nord til Bjerkreim i sør, forklarer Arild Svensen. Melken blir hentet til faste hentetider og kjørt til meieriet på Klepp som mottar cirka 140.000 liter per dag.

Sammen med Svensen får vi være med inn i produksjonslokalene. Her er det strenge regler for hygiene. Håndvask, hvite frakker, lue og plasttrekk over skoene er obligatorisk for besøkende.

De strenge kvalitetskravene gjelder også melken. Råmelksprøver blir analysert i et laboratorium. Det tas også prøver av de ferdige produktene som får datostempel og holdbarhetsstempel på kartongen. Den inneholder også et nummer som forteller fra hvilket meieri og hvilken produksjonslinje produktene kommer fra. I tilfelle reklamasjon skal alt være sporbart.

OVERVÅKES FRA SKUMMESALEN

Hele produksjonsprosessen fra råmelken kommer inn, til ferdige produkter er klare til å sendes ut, styres fra et rom som kalles skummesalen. Her er det døgndrift, mens resten av meieriet kjøres på to skift mandag til fredag. Meieriet på Klepp har i alt fire produksjonslinjer. Hver natt blir anlegget grundig rengjort og skal stå klart til neste dags produksjon.

Fabrikkssjef Arild Svensen har hver morgen møter med sine avdelingssjefer der dagens produksjonsprognoser legges frem. - Vi må levere avtalte volumer hver dag. På morgenmøtet justerer vi dagens planer i henhold til gårsdagens salg og dagens prognoser, sier han.

GOD MELKEKVALITET FRA JÆREN

- Generelt er det veldig god kvalitet på melken fra bøndene på Jæren, mener Svensen. Likevel kunne fabrikkssjefen godt

tenkt seg flere leverandører ettersom produksjonen øker.

Tine har rollen som markedsregulator innen melkesektoren, noe som gjør at de er pliktige til å motta melk fra alle melkeprodusentene, samtidig som de skal forsyne andre meieriaktører med melk.

- Det vil si at vi fra uke til uke enten kjøper eller selger melk av Tine, alt etter produksjonsvolumet, forklarer Svensen.

Arild Svensen har vært fabrikkssjef ved Q-meieriene avdeling Jæren siden august 2008. Han har bakgrunn fra salg og markedsføring og har vært i Kavli-systemet siden 2006.

MANGE HEIER PÅ OSS

Det er naturlig nok Tine som er den store konkurrenten i meierimarkedet, og som Q-Meieriene må måle seg mot. Svensen ser for seg en spennende framtid for Q-Meieriene: - Vi klarer nå å tjene penger, vi har produkter som står sterkt, og vi har lojale kunder som brenner for Q-Meieriene. Vi er likevel fortsatt "små", men er i ferd med å utfordre og bryte opp et monopol, og det er noe jeg tror folk liker. Det er derfor mange som

"heier på oss", sier Svensen som også synes det er viktig å være medlem av Næringsforeningen.

- Jeg tok et initiativ til å melde oss inn etter at jeg begynte her i august. Jeg har gjennom Kavlis medlemskap i Bergen deltatt på arrangementer i regi av Bergens Næringsråd. Det er nyttig å vite om næringslivet i den regionen du arbeider i, og her i distriktet er det etter min mening viktig å vite noe om hvilke andre miljøer som finnes i næringslivet ved siden av oljebransjen, mener Svensen.

For Q-meieriene sin del er det viktig å få videre vekst og satse på nye gode melkebaserte meieriprodukter, sier fabrikkssjef Arild Svensen.

Bryggeriparken består av alle tidligere bygninger i Tou Bryggeri. Det er innregulert 230.000 kvm næringsareal. Den eksisterende bygningsmasse er på 30.000 kvm og er nå fullt utleidd.

Velkommen som leietaker i bryggeriparken!

Vi kan fortsatt tilby kontorareal og handelsareal av meget god kvalitet i vårt neste byggetrinn.

Er du interessert i prosjektet, kan du ta kontakt med:

Jarl Endre Egeland tlf. 997 37 758
E-post: jee@bryggeriparken.no

www.bryggeriparken.no

SMAKFULLE GAVERTIL ENHVER ANLEDNING

- Norsk Nytelse
- Italiensk Invitt
- Kaffegleder

WWW.MATGAVEN.NO

Pål Jacob Jacobsen

Stavanger-regionens Europakontor
pal@onemarket.be
www.one-market.org

Mer tog og veipricing i EU

Hvordan kommer EU-landenes energi og klimastrategi til å endre landskapet i Rogaland? Kommer satsingen på hurtigtog til å stjele pengene? Vil GPS-basert veipricing ta over for andre veiskatter?

I desember klarte EUs ledere til slutt å bli enige om hvordan de skal klare å gjennomføre sin ambisiøse 20-20-20 strategi – energi- og klimastrategien som skal senke CO2-utslippet i EU med 20 prosent fram til 2020.

EU-landene har fått skreddersydde mål (basert på knallharde kompromisser) og kan selv for en stor grad styre hvordan de skal nå disse målene.

Noen verktøy kommer imidlertid til å brukes mer generelt:

VEIPRISING:

Alle EU-landene har allerede – eller er i ferd med å innføre – slike ordninger. Mange regioner har bompenger for å finansiere veiprosjekter, noen byer som London og Stockholm har mer klimaorienterte betalingssystemer. Flere land diskuterer mer ambisiøse "roadpricing"-systemer der du betaler avgift per kilometer du kjører. Nederland ser ut til å bli det første landet som innfører et fullstendig GPS-basert "roadpricing"-system for lastebiler og biler i 2016.

SATSING PÅ TOG:

Hurtigtogene sprer seg raskt rundt i hele EU. Med skandinaviske satsinger som www.europakorridoren.se og danske prosjekter som skal binde sammen Sjælland og Jylland så nærmer hurtigtogene seg Norge. Hurtigtogindustrien i Europa er også

sterk og eksportorientert og blir sikkert høyt prioritert i EU-landenes økonomiske krisepakker.

ENERGI I BYENE:

Over 80 prosent av EUs BNP kommer fra byene og dermed også en stor del av CO2-utslippet. Over 100 byer, inkludert Stavanger, kommer derfor i februar til Brussel for å undertegne EUs "Covenant of Mayors", der byene forplikter seg til å senke CO2-utslippet med mer enn EUs krav på 20 prosent. Man kan sikkert forvente en liten klimarevolusjon i de ledende europeiske byer i årene framover.

I Stavanger-regionen står de nevnte temaene også høyt på agendaen. Men alle disse tiltakene har et stort problem: Ingen politikere vinner velgere på hurtigtog om dette settes opp mot tunneler og veier. Få vil betale ekstra for å kjøre bil, og fortsatt ser det heller ikke ut til at energiforbruk er viktig for boligkjøpere og utbyggere. Her stilles der store pedagogiske krav til politikere og andre opinionskapere.

Stavangers deltagelse i Covenant of Mayors er et positivt signal som bør kunne lede til at hoteller vurderes ut fra energiforbruk og ikke bare antall etasjer – at hurtigtogprosjekter tas like alvorlig som tunneler, og at man tar et riktig tak i bytrafikken slik at man kan følge etter Paris som har lyktes med å senke trafikken med 10 prosent.

Teambuilding
Sykkelopplevelser
Båtturer
Skreddersydde pakker

Legg din neste tur for
ansatte, kunder eller ledere
til Egersundsregionen.

Tlf.: 977 99 369 - kjersti@dalaneopplevelser.no
www.dalaneopplevelser.no

Makt fører til sykdom

Maktens hovmod kan påvises som en nær ubønnhørlig unormal sinnstilstand, som en yrkesskade, påført gjennom den tilværelse som hører makten til. Owen bruker det greske ordet hybris om tilstanden. Den kan følges klinisk, stundom forbundet med visse adrenalinistoffer som utvikles i kroppen, og symptomer som kan minne om en form for rus. Til hybris-tilstanden hører overdreven tro på egne beslutninger, og minkende virkelighetsforståelse, forsterket gjennom adskillelse fra vanlige menneskers liv.

Aftenposten i omtale av Dr. David Owens bok "The Hubris syndrome"

Ta toget!

Fly bruker fire ganger mer energi og har et vesentlig større utslipp av CO₂, enn tog. Derfor er det i et miljøperspektiv fornuftig å skrinlegge planlagte flyplassutbygginger i årene framover.

Det er en ny rapport utarbeidet av Statistisk sentralbyrå i samarbeid med konsultentselskapet Civitas, som viser at toget er flyet fullstendig overlegent når det gjelder energibruk og utslipp.

Dagsavisen 11. desember 2008

Sakens kjerne

If there is anything I've learned as a reporter, it's that when you get away from "the thing itself" — the core truth about a situation — you get into trouble. Auto executives will tell you that it's the credit crisis, health care, retirement costs and unions. Sure, those are real. But the core truth is that for way too long Detroit made too many cars that too many people did not want to buy.

Thomas L. Friedman in The New York Times. December 13. 2008

Ittepå-klokskap

Kultur skaper ikke mennesker. Mennesker skaper kultur.

Margareta Rönnberg, svensk filmviter og forsker.

En million til MaiJazz

Kulturrådet har gitt sine årlige bevilgninger. MaiJazz og Numusic er eneste Stavanger-festivaler som får penger. I tillegg til millionen til MaiJazz, mottar NuMusic 700.000 kroner. Norsk kulturråd har fordelt til sammen 30 millioner kroner for 2009 til 98 musikkfestivaler over hele landet. Av dette er hele 9,1 millioner kroner bevilget til 28 festivaler på Vestlandet.

Rogalands Avis 15. desember 2008

Tankekors ved en korsvei

Det bør også være et tankekors at viljen til å støtte gammel industri er så stor blant de samme menneskene som tror på menneskeskapt global oppvarming og vil gå kraftig til verks for å redusere utslipp av klimagasser. Amerikanske biler står for 6 prosent av verdens CO₂-utslipp. Men i kampen mellom fagforeningssterke arbeidsplasser og miljø vil arbeidsplasser ofte vinne.

Heidi Nordby Lunde 20. desember 2008 i ABC-nyheter

Krisa: Breddfulle bassenger

Finanskrisa har snudd opp ned på Olje-Norges sannheter, og har gitt landets eliter, underdogs og opportunisten en sjanse til å styrke sin posisjon, men også til å styrte nedover på børsindeks og meningsmålinger. Staten, fylkene og kommunene slipper i årene framover å slite med Olje-Norges politiske jernbur: Overflod av oljepenger på den ene sida og manglende arbeidskraft på den andre. Sannsynligvis kan nordmenn glede seg til bedre jernbane, asbestfrie skolebygg og breddfulle bassenger..

Klassekampen i leder 22. desember 2008

Riksnytt

Riksen er mannen som på kronikkplass i Dagens Næringsliv før jul spådde kapitalismens død, og at det opp av asken vil vokse fram en ny kapitalisme. Prosessen er allerede i gang.

– Jeg håper vi får se en kapitalisme de neste ti årene som skaper større verdier og fordeler dem på flere. I den kapitalismen vi har hatt de siste ti årene har noen få enkeltpersoner stukket av med gevinsten, konkluderer Riksen.

Na24 Stavanger, 28. desember 2008

Les flere roser!

En visdom som ikke kan leses i bøker, kan leses i roser.

André Bjerke (1918 – 1985), norsk forfatter og oversetter

Et forsøk på friskere debatt

Folkelynne og bedehuskultur er vel og bra. Vi er flinkest i klassen til å føde barn. Men vi vil stadig være så internasjonale og dette prekes det om i det uendelige. Hva skjer? Folk flytter, bedrifter flytter og vi sitter igjen med jærstrendene. Jeg synes forresten ikke det nye konserthuset ser fint ut på tegningen. Jeg synes heller ikke kulturåret 2008 ble slik jeg hadde håpet. Jeg synes også at Torget er blitt for kaldt og ikke et hyggelig samlingssted. Det var også for få og spennende julevinduer i byen. Når Hauge på Torget sine nisser blir de eneste, er det rett og slett ikke godt nok i en internasjonal by med ambisjoner.

Anne-Marie Fedde i Rogalands Avis 3. januar 2009

Hva med sedkvaliteten, Fossåskaret?

Økningen i antall fødte i Rogaland de siste

årene er større enn innflyttingen skulle tilsi. Forklaringen er de gode tidene og kulturarven etter tidligere kristne vekkelser, mener sosiolog Erik Fossåskaret. I likhet med demografene i Statistisk sentralbyrå, forstår Fossåskaret de høye fødselstallene i Rogaland i en kulturell sammenheng. Han peker på at rogalendinger i parforhold gifter seg tidligere og mer enn i andre deler av landet. Det er et uttrykk for at de tenker langsiktig når det gjelder barn og familie. Og her spiller den lavkirkelige arven fra bedehusene en rolle.

Stavanger Aftenblad 2. januar 2009

Om å ofre seg for politikken

Menneskene ofrer ikke magt for rett; det er interessene, som gjør udslag i politikken, ikke idéerne.

Arne Garborg, (1851-1924), norsk forfatter i skuespillet Uforsonlige 1888.

Rogaland er klar for vindmøller

Regjeringen vedtok torsdag (8/1-09) en plan for utbygging av vindkraftverk i Rogaland.

Dette er en milepæl. Rogaland er første fylke som får godkjent en slik plan, sier miljøvernminister Erik Solheim (SV). Planen er utarbeidet av Rogaland fylkeskommune i løpet av flere år. Solheim mener planen er ambisiøs, og sier at opplegget med å velge ut områder hvor man kan og ikke kan akseptere vindmøller, er et grep andre fylker også kan følge opp.

Dagbladet (NTB) 9. januar 2009

Etikk

Uten motgang vet en mann neppe om han er hederlig eller ikke.

Henry Fielding, (1707-54), britisk forfatter

Lykkelig som liten

Ordførerne i Sauda, Suldal og Etne har liten tro på at kommunesammenstillinger skal løse problemene de sliter med til daglig. Suldal kommune er en stor kommune som sliter med lange avstander, utfordrende geografi og nedgang i folketallet. Jeg tviler på at disse utfordringene vil bli enklere å løse dersom vi slår oss sammen med en annen kommune, sier ordfører Torkel Myklebust. Han får støtte av kollega Laura Seltveit i Sauda. – Jeg tenker interkommunalt samarbeid i stedet for kommunesammenslåing. Etneordfører Sigve Sørheim var tidligere tilhenger av kommunesammenslåing, men er nå motstander. – Jeg ser ikke hvor vi skal spare penger på en kommunesammenslåing. Det er mulig at en økonom kan sette opp et regnestykke som viser innsparing, men det er ikke sikkert vi klarer å omsette innsparing i praksis. Vi driver nøktern drift i dag, mener Sørheim.

Haugesunds Avis 5. januar 2009

Posisjonering

Det er vanskelig å fronte noe når du løper bakerst.

General David Petraeus, US Army, til VG søndag 11. januar 2009

Bjørn Kvalsvik Nicolaysen

Bjørn Kvalsvik Nicolaysen har arbeidd ved Universitetet i Bergen og Université March Bloch i Strasbourg. Han arbeidde 1996-98 med kunst- og kulturformidling ved HiS og har vore professor i lesevitenskap ved Universitetet i Stavanger (tidl. HiS) sidan 2002. M.a. leiar for mastergradsprogrammet i lesevitenskap og Literacy Studies.

Litteraturhus: for tilhøyrarar eller deltakarar?

Samstundes som vi får fleire og fleire litteraturkritikarar, får litteraturkritikken mindre og mindre å seie for det offentlege ordskiftet om kultur, samfunnsutvikling og politikk. Det har truleg aldri vore sagt og skrive så mykje offentleg om litteratur, eller funnest så mange fora for å tale om eller framføre litteratur, likevel blir denne interessa for det litterære uttrykket innestengt i rammer for subjektiv opplevingshunger.

Tyskland har ein lenge tala om "reføydaliseringssprosessen", det vil seie eit samfunn der fri demokratisk diskusjon mellom menneske som kjenner seg frie til å ta ordet vik attende, til fordel for eit system av inn- og underordning der folk aktar seg for å seie noko som kanskje ikkje gagnar dei, og i staden søker emosjonell og estetisk tilfredsstilling individuelt eller i flokk. Når debatten om estetiske kriterier tagnar, og berre opplevinga tel, vil dermed også det etiske ordskiftet lide.

PUBLIKUM SOM DELTAKARE

Grunnlag for denne tanken finn ein t.d. hjå sosialfilosofen Jürgen Habermas, særleg i boka som på norsk heiter Borgerlig offentlighet (1960, norsk utg. 1970). Den idéhistoriske framstillinga er her at diskusjonen om estetiske, og særleg då litterære, verdiar, frå 1800-talet var ein øvingsarena som er uunnverleg for rettsstaten. Gjennom det frie ordskiftet om estetiske verdiar, blir publikum deltakarar i eit stort, overordna prosjekt, nemleg å søkje sams normer for koss ein analyserer samfunnet og ynskjer at det bør vere.

Mangfaldige analytikarar og observatørar over heile Vesten meiner heile førestellinga om ei offentlegheit ikkje berre er på vikande front, men langt på veg borte. Manglande diskusjonslyst ser ein òg i dårleg oppslutning om flest alle slag friviljuge organisasjonar. I Tyskland resulterte uroa for utviklinga i ei ny kulturrørsle ved midten av 1990-talet, Freie Literaturhaus. Mange stader i Tyskland er sidan komne litteraturhus for frie, opne ordskifte med utgangspunkt i litteratur - av alle slag, skjønnlitteratur, sakprosa, offentleg språkbruk, politisk retorikk og elles om spesifikke og allmenne drag i skriftkulturen. Ideen kom også til Noreg via Fritt Ord, med skipinga i 2007 av Litteraturhuset i Oslo, som langt på veg fungerer som sine tyske førebilete. Så er spørsmålet: Skal eit litteraturhus i Stavanger fyrst og fremst vere endå ein stad, kanskje den mest sentrale staden, der publikum kan nyte litteraturen, gjerne med måltid fyrst eller

etter, og øl- eller vinglas i handa medan ein høyrer andektig på opplesingar? Eller skal det ha som mål å vere ein stad som omdannar publikum til aktive deltakarar i eit offentleg ordskifte om skriftkulturen, litteraturens øvingar og deira plass i samfunnslivet, og som set i gang tankeprosessar og lanserer idear og planar som kan påverke Stavanger- og regionalakulturen? Kva har ein mest bruk for?

KJELLAND-NAVNET

Tore Renberg hevda på ei høyring om framtidig litteraturhus nyleg at eit slikt hus må vere for dei nye, unge forfattarane, som opnar vegen inn til litteraturen. Difor kunne ikkje huset vere eit Kiellandsenter eller heite etter Alexander L. Kielland. Tanken er forståeleg, særleg om ein er samd i karakteristikkane enkelte har gjeve av Kielland som "borgarskapets kjæledegge" og "forsvarar av det stavangerske bestående". På den andre sida kan ein sjå Kielland som ein av dei sentrale figurane i å gjere litteraturen til del av ei jamleg omvurdering av det bestående, med viktige tilskot til moderne kritisk tenking. Men det er faktisk mogleg at Sigbjørn Obstfelder i langt større grad svarar til estetisk kjensle og verdsoppleving for dagens forfattarar. Ein burde ikkje late namnespørsmålet vere noko hinder, i alle høve, men heller utnytte det faktum at både då offentlegheita vart til, og no når offentlegheita er på vikande front, så var og er forfattarar frå Rogaland og regionen omkring sær viktige aktørar i utforminga av ei moderne litteraturforståing. Lag eit Obstfelder-rom, lag ein Kielland-scene, kall kafeen for Zetlitz, lat Litteraturhuset gjerne ha ein plass som senter for å initiere interesse og gransking av litteratur, men bruk fyrst og fremst den stolte stavanger-tradisjonen med friby for forfylgde forfattarar frå heile verda, til å opne opp for forsømde, gløymde og fortrengde diskusjonar om alt som kan eller ikkje kan formulerast i skrift.

Møter i Næringsforeningen februar 2009

06.02.09

Nytt finansstudium - nye muligheter

Kl. 11:00-1300

Rosenkildehuset

Universitetet i Stavanger har i samarbeid med finansnæringen i regionen etablert et nytt og unikt studium i anvendt finans. Hvilke muligheter gir dette deg og ansatte i din bedrift? I dette møtet blir det fra UiS gitt en oppdatert og nyttig innføring i hva det nye finansstudiet inneholder. Framtredende representanter fra finansnæringen vil i tillegg gi sine vurderinger av hvilke spennende karriere- og jobbmuligheter som kan åpne seg for dem som gjennomfører studiet. Foredragsholdere: Harald Espedal, adm.dir Skagen fondene m.fl.

10.02.09

How successful is your marketing?

Kl. 11:00 - Kl. 13:00

Rosenkildehuset

Understanding the true meaning of marketing and how you can maximise the effectiveness of your marketing budget. Highly profitable strategies and techniques for small and medium sized business marketing.

Here is what you will learn: - Leveraged Marketing : Our top 3 marketing strategies to improve your profit.- Acquisition Cost and Lifetime Value : How to turn your marketing into an investment rather than an expense.- Profit Funnel : How to multiply

your number of customers, your turnover and your profits.

This presentation will be in English, but Craig is fluent in Norwegian and will be answering questions in both languages.

12.02.09

Bedriftsbesøk hos LYSE

Kl. 14:00 - Kl. 16:00

Lyse på Mariero i møterom Preikestolen

Presentasjon og omvisning i Lyse Tele bygget. Lyse Tele initierte en satsing på triple play (internett, TV, telefoni) levert over fiber i 2002. Produktene leveres over fiber under produktnavnet Altibox over det ganske land, fra Vesterålen i nord til Kristiansand i sør gjennom 35 partnere. Over 150.000 kunder har i dag bestilt Altibox. Den senere tid har produktpakken utvidet seg med både alarm- og mobiltjenester. Lyse Tele er største leverandør i fibernett.

17.02.09

Grenseløs samhandling og facebook som arbeidsverktøy

Kl. 18:00 - Kl. 21:00

Hvordan kommer vi til å jobbe sammen i morgen – allerede i dag? Ungdomsteknologien inntar norske bedrifter. Det er chatting og nettsamfunn som er framtiden. Hvordan skape verdi og konkurran-

sefortrinn for det lokale næringslivet i inn- og utland med et slikt bakteppe? Vi viser live demo som illustrerer hvordan du i framtiden kommer til å jobbe sammen med andre.

19.02.09

Introduksjonskurs i styrearbeid

Kl. 09:00 - Kl. 15:30

Rosenkildehuset

Fokus på styrearbeidet er økende både nasjonalt og internasjonalt. Kurset gir innsikt og kompetanse i styrearbeid og passer for aksjonærer, bedriftsledere, styremedlemmer (også ansatte-representanter) og andre som skal bistå styret eller har interesse for styrearbeid.

27.02.09

Lederskolen: Strategisk ledelse

Kl. 11:00 - Kl. 13:00

Rosenkildehuset

Den økende konkurransen og behovene for forandring erkjennes nå av de fleste. For å ha suksess er kvaliteten av de strategiske beslutningene og gjennomføringen av dem av største betydning. Strategisk ledelse er ingen definert teknikk man kan lære, for dermed å bli en god strateg. Det er derimot en dyp forståelse for de indre og ytre krefter som påvirker konkurransesituasjonen, utvikling av strategiske alternativer, og til slutt den vellykkede gjennomføringen av ett av disse. Dette medfører ofte endringer i både organisasjon og arbeidsmåte.

Nye medlemmer

Flere nye bedrifter har meldt seg inn i Næringsforeningen siden 17 november 2008. Pr. 18.01.09 hadde foreningen 1465 bedrifter, og 3372 medlemmer.

Gyro Stavanger As
SEAGEAR AS
Aske-Brygge AS
NSB AS
Jacobsen Bedriftsrådgivning

Steen & Strøm Norge AS
RPT Gass A/S
Energi & Miljø AS
Tampnet AS
St.Svithunsgt. 5 AS
SOBRA
Natur-Guide AS
Næringssjefen i Dalane
Egersund Sea Service AS
PROSO Concept Development
Dfind AS

Sentrum Finansrådgivning AS
Utvikling.org AS
Wellpro AS
Lakseslottet Lindum
Cramo AS
Spinnaker Allianse AS
Matgaven AS
Stavanger Sentrum AS
Gestaltterapeut Åse Johansson MNGF
Amesto Solutions AS

Rasmus Kvassheim

Næringsutvikling handler om kompetanse og infrastruktur!

På Solamøtet 5. og 6. januar ble det klart for alle frammøtte næringslivsledere og politikere at vår region er overmoden for betydelige nyvinninger når det gjelder infrastruktur.

Rogfast, Ryfast og den mye omtalte bybanen utgjør investeringer som forventes blir bevilget av politikerne. Vi som brukere er klare til å dekke kostnadene via bompengoordninger, selv om den form for finansiering og pengeinnkreving i seg selv gir oss assosiasjoner til forhistoriske tider og antikkens bymurer.

KONKURRANSEEVNE

Kommunene i vår region er godt kjent blant de fremste på interkommunalt samarbeid, og forventningene til å enes om infrastrukturtiltakene i valgåret 2009 var entydige på møtet.

Det handler om å sikre vår regionale konkurranseevne, og det gjør vi best gjennom koordinert regional næringsutvikling. I realiteten handler dette om å trekke til seg ny kompetanse, som i mange tilfeller betyr ung arbeidskraft, samt tilby en moderne effektiv infrastruktur. Gjennom nevnte tiltak vil vi sikre både regional bosetting og attraktive bo- og oppvekstvilkår. Vi bare minner om den demografiske utviklingen i Norge med betydelig sentralisering rundt Oslo-regionen. Dette handler kort og godt om regionens framtid.

HELGE LUND KUTTER

Helge Lund varslet på møtet kostnadsreduserende tiltak i StatoilHydro som følge av redusert oljepris og utfordrende rammevilkår for oljeselskapene. Han opplyste videre at StatoilHydro

fastholdt strategien, men at framdriften vil bli tilpasset oppdaterte lønnsomhetskrav.

På kort sikt betyr det en ny utfordring for vårt regionale næringsliv i kampen om framtidig inntjening i bedriftene. Leverandørindustrien vil gjennom StatoilHydro sitt kostnadsprogram virkelig bli satt på prøve vedrørende deres tilpassningsevne. Som sagt; framtiden kommer av seg selv, men ikke framskrittet.

”Det handler om å sikre vår regionale konkurranseevne, og det gjør vi best gjennom koordinert regional næringsutvikling.

NYE HØVDINGER

Torger Reve tok til ordet for visjonen om friksjonsfri forvaltning og minnet om det offentlige rolle om å legge forholdene best mulig til rette for en framtidsrettet verdiskapning. Reve varslet at vi vil bli møtt med økt internasjonal konkurranse. Nye ”høvdinger” i politikken ble også etterlyst. Ny forvaltningsreform ble presentert og forsamlingen hadde en følelse av kun å ha fått formidlet første del av reformen. Dersom begrepet reform fremdeles har sin opprinnelige betydning, har vi tydeligvis mye i vente når forvaltningsreformen lanseres.

For at rogalandene skal få glede av planlagte investeringene i 2020, må nødvendige politiske vedtak fattes nå i 2009. Ulempene med bilkøer og negativt tidsforbruk vil i venteperioden smerte oss vesentlig mindre grunnet forventninger om en positiv og effektiv framtid.

Rasmus Kvassheim

Olav Mellemstrand Larsen

Forretningsutvikler i Prekubator TTO (Technology Transfer Office)

kommer fra HR-huset Assessit, hvor han har jobbet som konsulent med fokus på ledernetterverket Assessit Dialog og rekruttering og headhunting. Olav er den eneste i regionen som har vunnet forretningsplankonkurransen Venture Cup Stavanger/Sør-vest to ganger, og i Prekubator TTO skal han få spisset ferdighetene knyttet til forretningsplan, kommunikasjon og kommersialisering ytterligere.

Lillian Rødsten

Salgsansvarlig i Stavanger Symfoniorkester (SSO)

Aftenblad. Hun har lang erfaring fra salg, blant annet som salgsleder på Rogaland Teater. I Aftenbladkonsernet har hun i tillegg til salg i papiravisen, jobbet for Aftenbladet.no og TV Vest (nå TV Aftenbladet). Lillian vil ha ansvaret for bla. abonnements- og billettsalget i SSO.

Frøydis T. Lindhardsen

Partner i PROSO concept development

omfatter konseptutvikling, sourcing, bedriftsutvikling, design & webutvikling. Frøydis har en Bachelor of Marketing fra BI og er Sertifisert Profesjonell Coach (CPCC) og relasjonssystemcoach (ORSC). Med lang fartstid i privat næringsliv innen ledelse, salg, markedsføring, rekruttering, rådgivning og som profesjonell coach vil hun jobbe innen flere fagområder i forretningsområdet bedriftsutvikling. Les mer på www.proso.no. Frøydis kommer fra stillingen som Rådgiver i Adecco Select og har tidligere arbeidet med bl.a. opplæring og utvikling i Statoil Norge. Distriktssjef, Rogaland/Agder i Statoil Retail, Prosjektleder/Konsulent i Bates Stavanger og Reklamekonsulent i Statoil Norge.

Craig Langdon

New Business Coach with mimosaPLANET

working closely with business owners to focus on the seven key areas of their business; strategy, money, sales, marketing, systems, team and the business owner. Langdon has a Chemical and Process Engineering degree from the University of Canterbury in New Zealand and over five years of sales and marketing experience in diverse industries in Norway.

Olav Mellemstrand

Larsen (25) er ansatt som forretningsutvikler i Prekubator TTO (Technology Transfer Office). Han er utdannet økonom, med ferdypning i strategi og markedsføring. Olav

Anders Yttervik

Analytiker og finansiell rådgiver i LNP Corporate Finance AS

Han vil primært beskjeftige seg med finansiell analyse og verdsettelse av små- og mellomstore bedrifter i Norge, samt generell finansiell og strategisk rådgivning for LNP's kunder i Rogaland. LNP har kontorer i Norge, Sverige og Danmark, og er en av de førende rådgivningsvirksomhetene innenfor kjøp og salg av virksomheter.

Kjetil Eltervaag

Prosjektleder i Norconsult sin seksjon for prosjektadministrasjon og byggeledelse

AS). Eltervaag er opprinnelig utdannet innen trevareproduksjon, deretter bygningsingeniør, DH-kandidat øk/adm, og lederskolen for Treindustrien. Av yrkeserfaring nevnes byggeledelse Kulturhuset i Stavanger, eiendomsforvaltning / utvikling / drift for Fokus Bank og Rogaland Kunnskapspark, Eltervaag EiendomsUtvikling, Eiendomsdrift for Johnson Controls / BP i Norden, og nå prosjekt- og byggeledelse i Norconsult.

Rune Trengereid

Tilsatt i Capgemini som Key Account Manager med ansvar for StatoilHydro

program, men tar også med seg lang og variert erfaring innen olje- og gasssektoren fra Baker Hughes og Schlumberger. Hans bakgrunn omfatter blant annet seismisk analyseverktøy, programvare og sanntidssensorer for brønnboring samt radioaktive kilder brukt for å detektere karbohydrater. Han har også bakgrunn innen internasjonale kvalitetsikringsprosjekter for ISO sertifisering, endring av globale arbeidsprosesser, SAP implementeringer på flere kontinenter og strategisk rådgivning for selektering, bruk og implementering av programvare som konsernstandard. Han har en Bachelor innen elektroteknikk & data fra Høyskolesenteret i Stavanger foruten tilleggsutdannelse innen Electronic Business, Commerce & Technology fra University of California, Berkley.

Kjetil Hoff

Seniorrådgiver i SpareBank 1 SR-Bank sin avdeling for Corporate Finance

forretningsutvikling både i fra OBOS og gjennom seks år som konsulent i Accenture. Hovedfokus til avdelingen er relatert til kjøp og salg av virksomheter, emisjoner, verdsettelse og annen finansiell rådgivning. I tillegg driver avdelingen med tilrettelegging av forskjellige typer syndikater og fond.

Anders Yttervik

er ansatt som analytiker og finansiell rådgiver i LNP Corporate Finance AS. Anders Yttervik har en mastergrad fra Handelshøyskolen i Bergen, med spesialisering innenfor finans.

Kjetil Eltervaag (52)

er ansatt som prosjektleder i Norconsult sin seksjon for prosjektadministrasjon og byggeledelse. Han kommer fra stillingen som daglig leder i Jadarhus Gjesdal (Gjesdal Bygg

Rune Trengereid

er tilsatt i Capgemini som Key Account Manager med ansvar for StatoilHydro. Rune kommer fra GE Money Bank hvor han hadde prosjektlederansvar i et nordisk nettbank

Kjetil Hoff (31)

er ansatt som seniorrådgiver i SpareBank 1 SR-Bank sin avdeling for Corporate Finance. Han er utdannet siviløkonom fra Norges Handelshøyskole. Hoff har lang erfaring med

Kirsten Margrete Vatne

Prosjektkoordinator i Dataplan Europersonell

Kirsten Margrete Vatne er ansatt som prosjektkoordinator i Dataplan Europersonell. Kirsten startet som prosjektkoordinator i Dataplan Europersonell 5. januar. Hun har tidligere jobbet i Skatteetaten i 29 år,

og skal nå jobbe med internasjonale saker, avgiftsspørsmål og fungere som rådgiver for norske og internasjonale selskap.

Helene Arholm

Daglig leder i KS Rogaland

Helene Arholm (47) er ny daglig leder i KS Rogaland. Hun kommer fra stilling som daglig leder i Stavanger natur- og idrettsservice KF, et kommunalt foretak i Stavanger kommune med utførerfunksjoner innen park, vei og idrett. Arholm har tidligere jobbet med arbeidsgiverspørsmål og ledelse, blant annet som forhandlings-

sjef i Stavanger kommune og organisasjonssjef i Rogaland fylkeskommune.

Hilde W. Eikeland

Lønningsmedarbeider i Dataplan Regnskap

Hilde W Eikeland er ansatt som lønningsmedarbeider i Dataplan Regnskap. Hilde startet i Dataplan Regnskap som lønnsmedarbeider 5. januar. Hun er utdannet markedsøkonom

fra BI Stavanger. Erfaring har Hilde fra varehandel, personal og lønn. Hilde skal føre lønn for Dataplan sine kunder, og blir en del av et lønningsteam.

Bjørn Hamra

IT-konsulent i Dataplan IT Partner

Bjørn Hamra er ansatt som IT-konsulent i Dataplan IT Partner. Bjørn begynte jobben i Dataplan IT Partner AS 5. januar. Han har tidligere jobbet på IT-Service og Teknisk Kundeservice,

og skal nå være IT-konsulent og jobbe med drift ute hos våre kunder. Han er spesialist på Microsoft og Linux-løsninger.

Størst utenfor Oslo.

Av alle aktører innen **headhunting** i Bergen, Trondheim og Stavanger er Mosaïque størst! Vi finner rett kandidat til den ledige jobben, og vi hjelper den erfarne lederen med et jobbskifte.

STEN PÅ STEN.

Mosaïque har hatt sunn vekst siden starten i 2001. Vi har tatt oss tid til å etablere et solid fundament for gradvis utvidelse av virksomheten. Nå er det aller meste på plass, og vi har et klart mål om å bli markedsleder innen våre kjerneområder: Olje & gass, IT, økonomi og ledelse.

HODE FOR HODER.

Vi opererer nok litt annerledes enn våre konkurrenter ved gjennomføringen av hvert oppdrag – det gjelder både metode og kompetanse. Rådgivere med universitetsgrad innen HR-fag får gjennom tette dialoger en dypere forståelse av både arbeidsgivers og kandidatens behov. Vi har rett og slett neser og hoder for headhunting.

GANG PÅ GANG.

Våre kunder kommer igjen – og igjen. Kandidater og arbeidsgivere sier at Mosaïque består av upartiske og dyktige rådgivere, og de anbefaler oss til andre. Kanskje fordi ingen i vår bransje kjenner Stavangerregionen bedre enn oss. Og kanskje fordi vi også har kontaktnett utover i Europa.

Vi er klar for ditt oppdrag – enten du vil ha ny medarbeider eller ny jobb.

MOSAÏQUE Headhunting

EN KLOK INVESTERING

Verkgaten 62, 4013 Stavanger. Telefon 51 85 41 60. E-post: info@mosaique.no • www.mosaique.no

"Mosaïque har tatt de første skrittene ut i verden. I første omgang har vi konsentrert oss om å finne kandidater fra EU-land – det gir få kulturforskjeller. Vi har nå et velsmurt research-apparat i åtte land."

Siv Karin Berg, direktør
Mosaïque International

Rosenkilden distribueres til private og offentlige virksomheter på Jæren og i Ryfylke.

Priser 2009: (størrelser angitt med BxH)

Helside: (utfallende) 210x297 mm, 186x270

Halvside: 186x134 mm (ligg.)

Kvartside: 186x65 mm (ligg)

Innstikk: pris etter avtale. Fem prosent rabatt for medlemmer.

Kr. 17.850.-

Kr. 10.500.-

Kr. 5.750.-

For mer informasjon kontakt:

Helge Gunnar Nesse på telefon: 51 51 08 85 eller 952 16 622 eller e-post: nesse@stavanger-chamber.no.

Frist for innlevering av materiell for neste nummer er 16. februar

Trykk: Kai Hansen Trykkeri AS

Konferanse?

SIMSALASTAVANGERFORUM!

Vi kan arrangere de største, mest kompliserte tekniske arrangement, men like viktig er fornøyde konferansedeltakere. Med nesten 30 års erfaring som teknisk arrangør vet vi hva, hvor, når, hvorfor og hvordan. Dias eller prosjektor. Hotellbooking eller lavvo. Skinnstoler eller saccosekker. Vi ordner det du trenger, eller alt du ønsker deg.

Ingen arrangement er like - men alle er like viktige.

stavanger forum
www.stavanger-forum.no